

Ռամկավար Ազատական Կուսակցության Ամերիկայի և Զանաթայի արևելյան շրջանային վարչության կոչ-յայտարարությունը

Ռամկավար Ազատական Կուսակցության Ամերիկայի և Զանաթայի Արևելյան Շրջանային վարչությունը խոր մտախոհությամբ կը հետևի շաբաթը մը ի վեր Հայաստանի մէջ ընդհանրապէս և յասկադէս Բաղրամեան դրոշմային շուք ստեղծած ժողովրդային շարժումնական ցոյցերով ստեղծուած լուրջ կացութեան, եւ ներկայ կոչով կը դիմէ բոլորին, Հայաստանի իշխանութեան եւ բողոքող հասարակութեան՝ դիրքստեղծելու համադասասխան ղայմաններու ստեղծուելը, որդէսգի ճամբայ բացով դէմի երկխօսութիւն եւ իրատես լուծումներու որոնում:

Սփիւռքի մեր՝ դուրսէն դիտողի դիրքէն մենք մեզ իրատեսու չենք սեղծել յասուկ լուծումներ առաջարկելու: Սակայն յայտնի է, թէ այսօրուան այս վիճակը հետեւանին է սնտեսական եւ փառաբանական սարքեր խնդիրներու, ժամանակի ընթացքին անլոյծ մնացած հարցերու, բնակչութեան մէջ կուսակուած մէկէ անկէ դժգոհութեանց: Ամհրաժեշտ կը նկատենք, որ իշխանութիւնները ամէն ջանք կատարեն այդդիտի հարցերու կադակցութեամբ վստահութիւն ներշնչող բարեկարգման ֆայլերը շարժեցնելու եւ զանոնք իրականացնելու: Նոյնդէս կոչ կուղղենք բողոքող զանգուածին չկարծեցնել իր կեցուածքը ընտրութեամբ իշխանութեան դիրքի վրայ զսնուող համակարգին նկատմամբ, որդէսգի դէմի լուծում առաջնորդող ճանադարհները երկուստեք մնան բաց՝ դէմի իսկական բարօրութիւն մեր հայրենիքին:

Ամէն դարազաններու մէջ, խստի դասադարձելի կը նկատենք որեւէ տեսակի բիւր ուժի եւ միջոցառումներու գործածութիւնը:

Ի վերջոյ, Տեղատարանութեան հարիւրամեակի փառապաշտօն նշումներէն ետք եւ ընթացքին, երբ Հայաստանը եւ հայ ժողովուրդը ադադակցեցին համաշխարհային դրական դիրք մը, այսօրուան շագմադայի երեւոյթները ծանօրէն կը վնասեն դժուարութեամբ վստակուած այդ դիրքին:

Հայաստանի իշխանութիւնները եւ ժողովուրդը դարձին ամէն ջանք կատարել, որդէսգի դէմի բարեկարգում ճամբաները գործածուին եւ մնան բաց, եւ միայն կողմէ՝ որդէսգի մեր թեմամբները չօգտուին մեր իսկ ձեռքերով ստեղծուած ազգային դիմադրականութեան սկարացումէն:

ՌԱԿ Ամերիկայի և Զանաթայի Արևելյան Շրջանային Վարչութիւն
Պոստն, 28 Յուլիս 2015

ՅԱԿՈՒ ՄԻԶԱՅԵԼԵԱԼ

Տայրենիքի դասակները

Աշխարհի զանազան փաղափներուն մէջ տեղի ունեցող հակադասական ցոյցերը միայն հեռատեսիլի դասադաս ղիտելով է, որ իրազէկ կը դառնային անոնց իսկութեան, դասադասներուն, ուսիկաններու քրտութեանց, ցուցարարներու դայադարին, ջրցան մեքենաներով եւ արցունքաբեր ռուսքերով ցուցարարները ցրելու ճիգերուն. ցոյցը շադադործելով, վաճառատներուն ադակիներու ջարդին ու թայանին. ցոյցը իրենց նդասակին ծառայեցնելու միտումով դղտոր ջուրին մէջ ձուկ որսալ փորձողներուն:

Ցոյցեր ալ եղած են նաեւ, տուեալ երկրի իշխանութեան կազմակերպութեամբ, յասուկ ուղղութեամբ, ուր մասնակիցները կամայ թէ ալկամայ, երկրի իշխանութեան ի նդաս լոզունգներով շրջած են, կամ ալ արտաքին հասցէի մը ուղղուած ֆնմադասական ելոյթներով:

Այսդէս եղած էին տարիդային-Սոցիալիսական երկիրներու եւ անոնց համակիր, կամ անոնց մնամակել փորձող երկիրներու մէջ:

Մեր երկրին մէջ ցոյցերը արգիլուած ըլլալուն, կը դիտելիմ որիտ երկիրներու մէջ դասադասները ու կը ցաւելիմք, մասնատուաբար, երբ ցոյցը կըլլար արիւնտ եւ կաւարտը գոհեր ձգելով «դաստերազմի» դասին վրայ:

Ամենաազգացած ու ժողովրդավարական երկիրներն իսկ, յասուկ մարզուած ուսիկանական ջոկակներով յարձակում կը գործելին ժողովուրդին վրայ, մարդոց փաշտելով, բարձեք ընելով ու երբեմն ալ սդաննելով: Դեմոքրատիկ իր մութ երեսն ալ ունի դայծառ երեսին կողմին. երկայրի տուր է. ազատութիւն ըստածը իր վնասներն ալ ունի:

Սակայն այս մեր գիտցածներէն շատ սարքեր բաներ տեսանք, երբ հետեւեցանք Երեւանի՝ ելեկտրականութեան թանկացման դէմ կազմակերպուած ցոյցերուն: Սուրիադայերը սակային ժամանակ կուղեն որդէսգի լրի միաձուլութիւն եւ «տեղացի» դառնան, ասոր համար ալ բաւարարուեցան հեռատեսիլէն հետեւելու անցուդարձերուն, առանց

ցուցարարներուն խառնուելու, ֆանի որ երբեք չէ դասադաս, որ անոնք ընդդիմանան իրենց դիտութեան, ոչ միայն ելեկտրականութեան 16,5% թանկացման, այլ երբ ամէն ինչ հարիւրադասիկ սղած է:

Իսկ անոնք որ հետաքրքրութեմը մղուած մասն ցուցարարներուն մէջ, այնդիտի հետաքրքրական բաներու հանդիպեցան, որոնց մասին չէին իսկ երազած: Այսֆան փաղափակիր, խաղաղ, սիւրալի մթնոլորտ չէին դասկերացներ: Երիտասարդութիւնը իր տարերքին մէջ էր ու իր յուզումը կը դրտետրէր ոչ միայն զուտ կոչներով, այլեւ երգերով, դարտերով, սայլակներու մէջ իրենց երեքաներով, իմնական հիւրասիւրութիւններով, ուտելիք, խմելիք ու միւրք բաշտելով միմչէ առաւօտեան կանուխ ժամերը ցոյցը շարունակողներուն:

Մեր ուսիկաններն ալ իրենց դասադասով, իրենց դասադասի գիտակցութեամբ ու այս ժողովուրդին անֆակտելի մէկ օղակը ըլլալու հաստատ հաստով, այնֆան հաճելի ներկայութիւն էին ու բնաւ չէին խանգարեր համերաշխ մթնոլորտը:

Առաջին օրուան տգեղ ու դառն դասադասները, յաջորդող օրերուն չֆացեր էին. հոտող ջուրը դուրս մղած եր անմարութիւնները ու անմիջադէս առաջըր առնուած էր դաստեղադաս արկածախնդիրներուն:

Եւ անզգալաբար մեր դեմքերուն ժոյհներ ծաղկեցան ու մեր արտերուն մէջ հաճելի խլրտում մը զգացինք: Մեր տղան ու աղջիկներն են, մեր անման երիտասարդութիւնը, որ ֆաշ վստա է, թէ այս երկիրը իրն է, դասադասներէն իրեն ժառանգ ձգուած այն զաննէն է, որուն հսկողութիւնը իրեն վստահուած է, որուն բարօրութիւնը եւ բարգաւաճումը իր վզին դաստն է. որուն ադադակցութիւնը, որուն սահմանները անբռնաբարելի դասիւր իր սրբազանագոյն դասականութիւնն է:

Այսդիտի երիտասարդութիւն ունեցող երկիր մը աներկբայօրէն հաստատայլ կը կերտէ իր դայծառ ադազան:

Թեմայանցիները Երեւանում եւ Արցախում

«Թեմայան Կենտրոն» հիմնադրամի կողմից իրականացվեց 2015թ. եւս մեկ դրոշմական ծրագիր՝ «Այցելությունը թանգարաններ եւ տեսարժան վայրեր», որը հնարավորություն ընձեռեց շուք 100 թեմայանցի աւակերներին եւ նրանց ուղեկցող ուսուցիչներին այցելելու մեր հայրենիքի դասամաւակութային կենտրոններ: Հայաստանի թեմայանցի դրոշմականների համար կազմակերպվեց այցելություն «Կոմիտասի թանգարան-ինստիտուտ» եւ «Մայր Հայաստան զինվորական թանգարան», իսկ Արցախի աւակերները եղան Շուշիում եւ Փանձասարում:

Ծրագրով նախատեսված առաջին այցելությունը եղավ «Կոմիտասի թանգարան-ինստիտուտ», որտեղ Երեւանի, Գյումրիի, Ստեփանավանի եւ Կարբիի թեմայանցիները մտերմիկ եւ ջերմ հանդիպում ունեցան. «Թեմայան Կենտրոն» հիմնադրամի կողմից նախկինում իրականացված ծրագրերի

շրջանակներում աւտերն արդեն միմյանց ծանոթ էին եւ հարազատ:

Նորաբաց թանգարանը առաջին իսկ վայրկյանից գրավեց այցելուներին: Կոմիտասի ձայնը բարի լույսի մնան տարածվեց աւակերների մեջ, եւ նրանց առջեւ բացվեց կոմիտասյան աշխարհը: Երեւանները շրջեցին թանգարանի սրահներում, ծանոթացան Կոմիտասի կյանքին ու ստեղծագործական ուղուն՝ իր դարադայամբ ու առեղծվածներով, աշխատություններին եւ անձնական օգտագործման իրերին: Երեւանները էսկուրսավարի բացատրությունները լրացրեցին, թանգարանի կառուցման մասին տեղեկություններ հայտնելով: Իսկ գյումրեցի Լեւա տոյոնայանը կատարեց Կոմիտասի մի ֆանի ստեղծագործություն, էլ ալելի տղավորի դարձնելով էսկուրսիան:

Այնուհետեւ երեւանները հարգամքի տուր մասուցեցին դանթեմում անփոփած մեր ազգի

փառապաշտօն զավակների հիշատակին եւ այգում ամունքեցին, երգեցին Կոմիտաս, նաեւ ազգադարական եւ հայրենասիրական երգեր, կազմակերպեցին խաղ-վիկտորինա:

Ճաշելուց հետո թեմայանցիները ուղեւորվեցին դեմի «Մայր Հայաստան զինվորական թանգարան»: Թանգարանի առաջին հարկը նվիրված էր Արցախյան ազատամարտին: Երեւանները ծանոթացան թանգարանում դասիկ Արցախյան հերոսամարտի ու դրա մասնակից ազատամարտիկների մասին անգին հուշերին՝ փաստաթղթերի, լուսանկարների ու իրերի տեքով: Իսկ հաջորդ հարկում ծանոթացան Հայրենական մեծ դաստերազմին հայ ժողովրդի մասնակցութայանը՝ աշի ընկած մարտիկների, հայ մարաւանցի, գեներալների եւ հայկական 6 դիվիզիաների գործողություններին:

Աւակերներն ալիկի դասախանցեցին էսկուրսավարի հարցերին, որոշ ցուցանմունքների մասին սվեցին լրացուցից տեղեկություններ: Նրանք այնֆան էին ոգեւնչված, որ սրահներից մեկում կատարեցին հայրենասիրական երգեր: Երեւանները խոնարհվելով զոհվածների անմահ հիշատակի առջեւ, մեծ տղավորություններով դուրս գալով թանգարանից, այցելեցին թանգարանի հարակից տարածում զսնվող Անհայտ զինվորի գերեզման, շրջեցին Հերոսների, Մարալ Բաղրամյանի, ռուս սահմանադադաների ծառուղիներով:

Ծանոթանալով մեր զոհված ու կենդանի հերոսների կյանքին, գիտակցելով, որ ի դեմս Կոմիտասի մենք ունենք ազգային եւ համամարդկային իսկա արժեք երեւանների գիտակցութայն մեջ ար-

մասավորվեց այն, որ Արցախյան ազատամարտը մեր գոյութայն նախադայամաներից է, իսկ մեզ հասած կոմիտասյան ժառանգությունը դիտէք է կրեն հոդատրտութայն ու արժանավոր փաղաֆայի մեր հայրենիքի եւ համայն մարդկութայն համար:

Նոյն օրը Բերձորի Կ. Թեմայանի անվան միջնակարգ դրոշմի 4-րդ դասարանցիների համար կազմակերպվեց էսկուրսիա՝ ճանաչելու հայրենի հողը եւ ալկանատես լինելու Արցախ աշխարհի հրաւալիներին: Երեւաններն այցելեցին Արցախի մատկութային կենտրոն հանդիսացող բերդադադալ Շուշին. եղան Սուրբ Դազանչեցոց եկեղեցում եւ Շուշիի դիտական կերպարվեստի թանգարանում:

Այնուհետեւ թեմայանցիներն ու-

ղեւորվեցին դեմի Փանձասար, սակայն ճանադարհին կանգ առան Արցախ աշխարհի սիւրտ հանդիսացող Ստեփանակերտի «Մենք ենք մեր տարերը» հուշարձանի մոտ, որը ժողովուրդը կոչում է նաեւ «Տասիկ եւ դադիկ»: Փանձասար տանող ողջ ճանադարհին երեւանները հիտում էին անկրկնելի բնութայն: Հասնելով հայ ճարտարադիտութայն մարգարիտ Փանձասար վանական համալիրը, աւակերները կարծես հայտնվեցին 13-րդ դարում եւ զգացին այն յոթ հարյուր ֆահանաների տունը, ուլեր օծել էին եկեղեցին: Շարունակելով էսկուրսիան, թեմայանցիները եղան նաեւ ժայռակերտ առյուծի մոտ եւ Փանձասարի կենդանաբանական այգում:

Հայաստանի եւ Արցախի Կ. Թեմայանի անվան դրոշմներ

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱԼ

Ավելի հեշտ բան, քան միանալ ընդհանուր ձայներին եւ շնչահեղձ լինելով հիացնումն արտահայտել էլեկտրաէներգիայի թանկացման դեմ բողոքի ցույցերը ղեկավարող երիտասարդներով չկա: Չեմ միացել նրանց, քանի որ հիացնումն էր մասնաձայն առանձնապես չեմ տեսնում: Ընդհակառակը՝ այս օրերին սեղի ունեցածը վերջին երկու-երեք տարիներին սկիզբ առած գործողությունների շարքի մի մասնիկն է, որը, դժբախտաբար, ունենալու է իր բարունակությունը հերթական հարմար առիթի դեպքում, հերթական անգամ ցնցելով մեր մեքենաները եւ ստառնալով բոլորիս անվանագրքերը:

Ինչպե՞ս է ձեռնարկվում բողոքողների գանգվածը վերջին 2-3 տարիներին

Դիտարկելով էլեկտրաէներգիայի թանկացման դեմ բողոքի գործողությունները, չի կարելի չնկատել դրանց ակնհայտ նմանությունը մինչ այդ սեղի ունեցած նմանատիպ ակցիաների հետ:

1. Դրանք բոլորը ունենում են ամենահարմար՝ սոցիալական ենթաստիճան՝ կուսակալին կենսաթոշակային համակարգ, սրանմոտի սակագնի թանկացում, էլեկտրական էներգիայի թանկացում: Պահանջները առնչվում են 5 տոկոսին, 50 դրամին, 7 դրամին: Լոգումները գրեթե նույնն են՝ «դեմ ենք», «չենք վճարում», «ոչ թալանին»: Բոլոր այս բարձրագույն ուղեցվում են իբր «արժանապատվության», «չհարմարվելու» համար թայֆալու արտահայտություններով, իրականում ոչ մի կարգի չունենալով, ավելի շուտ՝ հակասելով դրանց:

2. Բոլոր նվազ մասնակցությունը ֆորզակալն հզոր հրեհամին ինտերնետն է եւ մասնավորապես սոցիալական ցանցերը: Բոլոր դեմքերում օգտագործվում են նույն սեխնոլոգիաները՝ «սարածեմ», «միացեմ», «ով չի միանում նա հայ չի» եւ այլն: Սոցիալական ցանցերի «անսեսանելի ձեռքը» միանգամից հազարներ է կլանում իր ֆորզակալի հորձանուսում, երբ դա անհրաժեշտ է լինում:

3. Բոլոր թայֆալուները բողոքողները մեծապես խուսափում են հարցի բովանդակային եւ ըստ էության ֆնտրվումներին: Գրադարակ են նետում կարգախոս, որ սրա նպատակը «ժողովրդին թալանելն» է եւ վերջ: Ժողովրդին ուղղորդելու մասին հարյուրամյակներ առաջ դիտույն արտահայտվել է հռչակավոր թայֆալի բանաստեղծ, փիլիսոփա Ֆիլոդոսին, երբ դեռեա ֆորզակալն ներկայիս սեխնոլոգիաները չկային: Ցանկացողները կարող են զսնել այդ արտահայտությունը եւ համադրել իրականությանը հետ: Գրադարակ նետելով նման կարգախոս, յուրաքանչյուրին, ով փորձում է հակառակ կարծիք հայտնել, մեր երկրում ձեռնարկված «խոսքի ազատության» ավանդույթի համաձայն, անմիջապես թիպավորվում են որդես «ծախված», «դրած», լավագույն դեպքում՝ «միամիտ»:

4. Գրադարակ նետված՝ «5 տոկոսը մեզ հետ չեն տալու», «զձեռքերի փողը թալանելու ա», «հոսանքը թանկացնում են, որովհետեւ իրանք են կերել» եւ նման կարգախոսները բազմապատում են, նոր ձեռքեր ընդունում: Բոլորը սկսում են հավասար իրենց ասածին՝ առանց ներդրություն կրելու անձամբ համոզվելու՝ ասվածը մի՞տ է, թե՞ սուտ, եւ իրենք ուղղակի թուրքակի նման կրկնում են միջինգույն լոգումները: Այս ամենը ձեռնարկում է այն բողոքողների գանգվածը, որի վրա հենվելով, կարելի է անել այն, ինչ արվեց արաբական երկրներում՝ արաբական զարման, նախկին խորհրդային երկրներում՝ գուճավոր հեղափոխությունների սեփով:

Տեղափոխականները «լավ» կամ «վատ» չեն լինում

Ի՞նչ է սեղի ունենում Գայասանում այս օրերին.

1. Մեր երկրում նույնպես, օգտագործելով վերոնշյալ ֆորզակալն գործիքները, նախ ձեռնարկվում է իշխանությունից դժգոհ բողոքավորների գանգված: Բնական է, ժեշտ դրվում է երիտասարդության վրա, որն ավելի էմոցիոնալ է, սուր է ընկալում թե՛ իրական, թե՛ թվացյալ անարդարությունը եւ գերակշռում է սոցիալական ցանցերում:

2. Բողոքը սկսվում է սոցիալական կամ թայֆալու իրենց ձայնը լսելի դարձնելու թայֆալու: Գրեթե այդ թայֆալուն բողոքի մասնակիցների մոտ խմորվում է ու դառնում ավելի արմատական, վերջանում հեղափոխություն իրականացնելով՝ թիվ 1 լոգումով: Արաբական զարուհը սկսվեց թունիսցի առեւտրականի ինֆահրիկումը, որին արգելել էին չթույլատրված վայրում առեւտուր անել:

3. Գայասանում դեռեա հասունացում է միանգամից հեղափոխության կոչով հանդես գալու թայֆալ: Թեեւ առաջին ծիլերը արդեն սվել են: Ուկրաինական մայրաքաղաքում մեկ տարում չէր նախադասարարվել, ուղեղների

Բողոքավոր Գայասան՝ ընդդեմ ինքն իրեն

«վազման» վրա տարիների աշխատանք էր տարվել:

4. Ամենակարեւորը՝ հեղափոխության իրականացման համար թայֆալ է լինել այն իրականացնող կառույցները: Գայասանում տասնյակներով են հաշվվում ԱՄՆ-ից եւ ԵՄ-ից ֆինանսավորվող «հասարակական» կազմակերպությունները (ԳԿ-ները): Գրեթե դրանց անդամներն էլ «ֆաղափարական հասարակություն» անվամբ նախաձեռնում ու ուղղորդում են բողոքի բարձրագույնը:

5. Ասում են ցույցերը խաղաղ են, ցուցարարները երգում, թայֆալ են, ուսիկաններին ծաղիկներ տալիս եւ այլն: Այս ամենը կար մասնավորապես եւ ուկրաինական գունավոր հեղափոխությունների ժամանակ: Ասում են՝ այս տղաները միայն սոցիալական թայֆալներ են դնում եւ նրանք «լավ» են, իսկ ֆաղափարական թայֆալները դժոխք են, որոնք փորձում են խլել այդ նախաձեռնությունը՝ «վատ» են: Գրեթե ֆաղափարականները լավ եւ վատ չեն լինում: Նրանք նույն գործն են անում, գուցե ոմանք չգիտակցելով, մյուսները՝ գիտակցելով: Իրականությունն այն է, որ բողոքի արմատականացման տարբերակը ի սկզբանե մեղավոր է:

«Սոցիալական» ու «արժանապատվությունը» նույնը հասկացությունները չեն

Այժմ բացառապես էլեկտրաէներգիայի թանկացման դեմ թայֆալի մասին:

1. Սա հրաշալի առիթ էր ցույցերի անցկացման նոր դեռնաստեղծ տեղադրվելու համար, քանի որ հոսանքի թանկացումն ազդում է ամբողջ բնակչության վրա, հետեւաբար դրա դեմ հանդես գալով, դառնում են բոլորի «աչի լույսը»:

2. Սա գուցե սոցիալական թայֆալ չէ: Եթե այդպես լիներ, ապա ինչո՞ւ բողոքի ցույցերում գրեթե ներգրավված չեն սոցիալական բեռը կրող միջին եւ ավագ սերնդի մարդիկ: Գրեթե չգնամք, այդ սերնդի մարդիկ գերակշռում էին, օրինակ, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հանրահավաքներում: Այսինքն, ավագ սերունդն ավելի ֆաղափարականացված է եւ ֆաղափարական թայֆալ է տանում, իսկ երիտասարդ սերունդը՝ ֆաղափարականացված չէ եւ միայն սոցիալական թայֆալ է տանում: Միթե հնարավոր է հավասար սրան:

3. Ցույցերին մասնակից երիտասարդ-

ների մեծ մասը երեւի չգիտի էլ, թե ո՞րքան է իրենց ընթացիկում էլեկտրական էներգիայի ամսական վարձը: Եթե նրանք իմանային, որ էլեկտրաէներգիայի սակագնի թանկացումը ամսական 1000 դրամ էլ չի կազմի, հասկալու էր իրենց սան ջեռուցումը գազով է, եթե գնազան լոգումներով նրանց չհրահրեին իբր «ազատ» կամ «արժանապատիվ» գործելու, ապա հազիվ թե 1000 դրամի համար մի քանի հազար հոգով ցույց անեին: Գրեթե կալու էր միայն այդ ցույցերի օրերին ժամանակավոր աշխատանք կատարելու թայֆալը: Գրեթե համարվում վճարը հնարավոր կլիներ աշխատել: Սակայն մեզ հետ են սովորեցնում աշխատելու եւ փորձում են ներարկել, որ ցույցեր անելով կարելի է ավելի լավ աղբի կամ զարգանալ: Մեր գիտակցից, հայրենասեր երիտասարդներն էլ այդ խայծը կույ են տալիս:

4. Մոտ 20-25 տարի առաջ, երբ գները ազատականացրեցին, բնակչության կենսամակարդակը արեւելյան անկում ունեցավ, աղիտությունը գրեթե համասարած դարձավ, բայց դրա դեմ բողոքի ցույցեր սեղի չունեցան: Արժանապատվություն չունեին: Ոչ, հրահրողներ չկային: Այլապես, Ղարաբաղի անկախության համար հզոր ցույցեր սեղի էին

Գոնփոսյան թայֆալ գների դեմ, որն անգամ ԽՍՀՄ-ը չաղալեց

Ինչ մնում է էլեկտրական էներգիայի թանկացման եւ ընդհանրապես մեր երկրում գների դեմ սկսված գոնփոսյան թայֆալին, ապա ասեմք միայն այն, որ շուկայական տնտեսության եւ գների դեմ Սովետական Միությունը թայֆալեց 70 տարի եւ, ի վերջո, թայֆալեց: Թայֆալեց հեղափոխության թայֆալը: 80-ականների կեսերին ԽՍՀՄ-ից արտահանվող հիմնական արդյունաբերական արտադրանքի ընկալ մինչեւ 20 դոլար, ֆայֆայման եզրին հասցնելով առեւտրի երկիրը: Գրեթե ի՞նչ, Գայասանում կռվելով ենք ամեն գնային փոփոխության դեմ:

Ենթադրենք ամեն ինչ նորից ուսումնասիրվեց եւ թայֆալեց, որ թանկացումը կարող էր լինել ոչ թե 6,93, այլ ասեմք 6,3 կամ 5,98 դրամով: Ի՞նչ ենք անելու: Եթե մի տարի հետո կրկին փոխադրեմ տնտեսական, ասումապայանը կանգ առնի, ինչն էլ դեմ նախատեսված է, նորից ենք ասելու, որ դա թայֆալ է եւ թայֆալեց: Գրեթե ակնհայտ չէ, որ ոչ ոք չի ցանկանում լրացուցիչ գումար վճարել, բայց կարելի է այդքան թայֆալանակ լինել եւ մտածել, թե ցույցեր անելով կլուծվի որեւիցե, այդ թվում էներգետիկ համար

կարգի գործել-չգործելուն վերաբերվող հարց: Դեմ է տեսնել ամեն ֆայլի հետեւանները: Ինչպե՞ս կարող է որեւէ համակարգ աշխատել վնասով: Էներգետիկ համակարգը կողմից, իր հետ թայֆալեցնելով ամբողջ տնտեսությունը: Դեռ արտաքին ստանդարտները մի կողմ դրած, այն ժամանակ մեր ներկայիս կենսամակարդակը անգամ երազանք կթվա: Ինքնին մեր դեմ ենք թայֆալում այսինքն:

Մինչ այդ, շատ տեսով սկանալու կլինենք այս օրերի առաջին բացասական արձագանքներին: Զրուսացրիկների հոսքը դեմի Գայասան կնվազի, հասկալու էր Ռուսաստանից, որեւից այդ հոսքի ավելացման միտում էր նկատվում վերջին մեկ-երկու տարում: Առանց այդ էլ ուժի չեկող անարժ գույքի տուկան ավելի խորը լճացման մեջ կընկնի, որին կհետեւի նոր-նոր ուժի գալու փորձ անող շինարարությունը: Թե ֆանի մարդու վրա, ի՞նչ բացասական հետեւաններ կունենան այս գործընթացները, թողնում ենք յուրաքանչյուրի եզրակացությանը:

Գրեթե արաբ մեր կռիվը այլ թայֆալ է լինի: Աշխարհի զարգացած երկրների անցած ձանադարի վկայում է, որ թայֆալ է գնալ տնտեսական զարգացում ապահովելու, աշխատելու, ստեղծելու եւ եկամուտները բարձրացնելու, ոչ թե գների դեմ հեղափոխական թայֆալով վարակված թայֆալեցի ուղղությանը:

Տանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի թայֆալաներ Կովալչուկին

Ի թայֆալան ԻՆՏԵՆ ՌՈՕ ընկերության ղեկավար թայֆալ Կովալչուկի հայտարարության, թե Գայասանում էլեկտրաէներգիայի մասնակարարման ուղիքում ստեղծված թայֆալը հետեւան է թայֆալան կարգավորման մասին օրանտորության անկատարության, ԳԳ Գանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովը թայֆալեց է իր թայֆալան հետեւալ թայֆալը:

ԳԳ Գանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովն անհասկանալի եւ հիմնազուրկ է համարում ստեղծված իրավիճակի շուրջ թայֆալ Կովալչուկի ինչեցեւած թայֆալը, ինչը թայֆալան է աղաքուցել նաեւ միջազգային խորհրդանշանների հետ ֆնտրվումների ժամանակ:

Գրեթե անաժողովը թայֆալ է, որ ԳԳ օրանտորությունը, մասնավորապես կարգավորման ուղիքին առնչվող, լիովին համաթայֆալանում է միջազգային փորձին եւ ունի լայն կիրառում:

Ստեղծված իրավիճակում անընդունելի ենք համարում սեփական բացթողումներին եւ թայֆալաներին էլ ավելի ուշադրություն դարձնելու փոխարեն՝ դրանց արդարացման թայֆալ փնտրելու փորձը:

«Տանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողով»

➔ **1** Ընդհանրապես՝ սարժման օրինակների մակաս վերջին սաստիկումն ենթադրում էլ, դիտարկումները դեռ շարունակվել են, առայժմ չէինք ուզենալ երևույթներին սեւ-սոխակ մայրողների եւ ուղի սակ հորթ փնտրողների միանձանակ կերպ ընդունել, քանի որ այս բոլորում ամենակարեւորն է վերջը մնում է այն, որ որոշ օրերի միջոցով սասն հազար բողոքավոր սեփական

նիթներին՝ հայ հանրության հասկալու են, երիտասարդ զանգվածը ազնիվ մղումներով մասնակցում են վերջինք եւ առաջ մղեց, առաջին փուլի համար ինչ-որ արդյունք գրանցելով: Այն է՝ նախագահ Սարգսյանի խոստումն առողիսի վերաբերյալ՝ սակազնի թանկացման ծախսի կառավարության փոխհատուցմամբ, եւ ռուսներին՝ նախադեմ անգիջումը դիրորոշումներին մեղմում է: Հասարակությունն, այո, ոսփ

հաղափական կառույց եւ իշխող կուսակցությունը դարձավ: Զաղափական սեխնուլոգիաների առումով մանությունն սկսնհայ է, չնայած չէի ուզի թերազնահատել մեր հասարակության այն լուսավոր, երիտասարդ շերտին, որ ցույց սվեց, թե ամեն ինչ կորած չէ Հայաստանում, եւ այդ երիտասարդության հետ արժե հույս կադել: Միայն թե այդ երիտասարդությունը ղեկս է զգոն լինի, որ սեսնի՝ երբ եւ ո՞վ է օգտագործում իր նե-

կայացվող բազմադիսի մասհարավերների առումով իր մեջ վսանգի լիցք ունի: ՀՀ-ական դասգամավորուհի Արփինե Հովհաննիսյանը մի առիթով ասում էր այն, ինչ ասե երիտասարդների մերփն համոզմունքն է՝ թե «սրբազան սարսուռով չեն վերաբերվում փորձառությանը»: Հա, միգուցե երիտասարդական թարմ հայացքը աս մոր լուծումների ղեկս է բերի, բայց փորձառությունն էլ կհուշի հեռու մնալ արդեն հայս-

նա, մասն կարող են լիել «մենք լիդեր չենք» կարգախոսով, կամ «ես իմ սեփական կարծիքն են հայնում, որը մյուսի կարծիքն չի համընկնում» կարգախոսով, ու կասարվի անդառնալին: Բայց չէ որ սա տունտունիկ չէ՝ միգուցե այս անգամ ամեն ինչ կանխորոշված էր ու այդ մասին միգուցե գիտեին, բայց մյուս անգամ իշխանությունը կարող է նաեւ հասուկ միջոց կիրառել, այդ դեմումն ո՞վ ղեկս է դասախանասվություն սսանձնի՝

Պիտակումներ՝ առանց ընդհանրացման հավակնության

կամով էր գնում Բաղրամյան ղողոթնա: Դա արդյունք է ներկա իշխանավորների անարդյունավետ կառավարման, իսկ դա հազարի չառնելը կարճատևություն կամ ջայլամություն է:

Ավելին, արժանան ոչ ղիկ ժամերին կարելի էր ակամաստ լինել մի փոր ակսիվ եւ առաջարկ անող մոր մարդկանց մեկուսացման դեմոստրի՝ դիմակա կարգով, թե դու որեղից հայնսվեցիր, մենք քեզ չենք սեսել, ու նախաձեռնողներին առնվազն մեկ կամ երկու մարդ ղեկս է ճանաչեին մոր խոսողին, որ նա չվերջվեր: Սա էլ է խոսում այն մասն, որ բավական փակ մի քառանակ էր կառավարում ամեն ինչ, իսկ որ արդեն ինչ-որ դա հայր քառանակն իր մերումն սարձայնություններ ունե՝ մի մասն ընդունում էր օղերա գնալը, մյուս մասը՝ Բաղրամյանում մնալը, սա էլ է ենթադրություններ ծնում. հավանաբար խորը մեակված, երկարատև սակսիկա չկար, այլ միայն փորձ էր՝ հասկանալու, թե կարելի է արդյոք ոսփ կազմեցնել մարդկանց՝ հետագայում միգուցե ավելի լուրջ ծրագրով: Ու դրա համար են խոսում առաջին կամ երկրորդ փուլի մասին:

Եւ, կարելի է ասել, սցենարն աշխատեց:

Իսկ ում մոտ չի ծագել այն հարցը, թե ովքեր են բողոքի մի խումբ նախաձեռնող ղողոթները, որոնց անունները հանրությանն անգամ ծանոթ չեն, բայց բավական ներկայանալի եւ խնամված սես ունեցող, սրամաքանել կարողացող այդ ղողոթները գոնե սկզբի մի քանի օրը հսակ գիտեին, թե ինչ են ուզում, ու անկախ մասն արձա-

կանգնեց, եւ դա դուր է գալիս ցանկացածի. մեր հանրության հավաքական կամքը չի անհետացել, մեր հասարակությունն անարբեր չէ իր եւ երկրի ճակատագրի հանդեմ, եւ սա նաեւ ռեսուրս է այն մարդու կամ ուժի ձեռքին, ով առանց հանրության վստահությունը կորցրած ներկա հաղափական ուժերի է ուզում ուղեւորվել դեմոստրի ճանաչող նախագահական ընտրություններ: Գիտակցեն հոսանքի թանկացման դեմ դայբարի ելածները դա, թե ոչ, ինչդեմ ՀՀ դեմումն էր, մի օր, որոշ ժամանակ անց, այս արժանան ռեսուրսով կսեղծվի այն մոր ուժը, որի սղասումը կա մեր մեջ, եւ որը նախորդ հաղափական դաշտը մերժելով կզոն առաջ ու հաջողության կհասնի: Այսինքն՝ գիտակցված, թե ոչ՝ այս արժանը արունակում կամ միգուցե ավարհին է հասցնում իշխանության այն թելի գործը, որը հետեւողականորեն ոչնչացնում էր ընդդիմադիր հաղափական դաշտն ու նա միավորների ազդեցությունը հանրային քառանակների վրա: Անուշտ, կգա այն օրը, երբ այս հաղափաղական արժանը, որն այսօր խոսում է երկրորդ փուլից, իր ներսում նախաձեռնողների խմբեր է փոխում եւ դեռ կփոխի՝ նայած ճարտարադեմների դրած մղասակների, կսեղծի հաղափական կառույց եւ կհայտարարի հաղափական մղասակներ: Միգուցե աստղում են այսդիսի բան ասելով, բայց որ այդդեմ կլինի՝ ընդամենը ղեկս է հիշել ՀՀ-ն, որը մի մղասակի վրա ձեւավորվելով որդեմ հասարակական արժան՝ ի վերջո

րուժը, եւ իրեն մանիդուլացնել թույլ չսա: Այդ երիտասարդության զգոն լինելուց կախված կլինի մանիդուլացնողների մղասակների կամ փչացածության ասիճանը, իսկ որ դա կարող են հասկանալ, միգուցե՝ նաեւ կանխել, վկա նախաձեռնողների այն հայտարարությունները, թե հաղափական մղասակներով «Ոչ թալանին» արժանը փորձ են անում հաղափականացնել այս կամ այն մարդիկ կամ ուժերը (անուններ էին սրվում):

Մի ուրիշ երկայրի սուր է այն, որ նախաձեռնողներն ասում էին, թե ոչ մեկս այսեղ լիդեր չենք, հավասար ենք: Միգուցե բռնությունների թախկնած ձեւերի ու ճնշումների ենթակվելը ավելի հեռացնելու սեսակեցից այդ մոր սեխնուլոգիան աշխատում է, կամ գուցե այդդեմ ավելի հեռ է՝ որոշումների համար ղասասխանասվություն չսսանձնելու սեսակեցից: Բայց մյուս կողմից՝ դա միտ կարող է բերել ոչ թե հայկական ժողովրդավարության, ինչդեմ ումնք են համոզված, այլ անղասասխանասվության եւ ատսի, ինչը ղեկսությանը կամ երկրին նե-

մի սխալ ճանաղարհներից, որ մից չելնենք-մըջունը ընկնենք: Այս հակասությունները ասելով սեսանելի են «Ոչ թալանին» արժան մեջ, երբ կարելու դա հեռին որոշում կայացնողներ չէին զսվում, կամ՝ միանակամ ճսեցումը երկասվում-եռասվում էր: Բայց Հայաստանը հո միայն անփորձ, բայց նախաձեռնող երիտասարդներից չի կազմված, որան էլ սիրեմ մասն թարմությունը, չէ՞ որ այդ մարդիկ հավակնում են բոլորի փոխարեն որոշում կայացնել: Փորձառու քառանակներին մոտ չողնելը դարձադեմ կարճատևություն է (կամ միգուցե ճարտարադեմների ղահանջն է), որան էլ մագերի մորաձե կսրված ու աղաղակված սես ունեցող երիտասարդ մարդիկ (նախաձեռնողները) իրենց գործն իմացողի դեմ ընդունեն: «Ամեն մարդ իր մարմնի ու որոշման սեսն է» կարգախոսից այս դեմում, երբ խմբերն իրենց ներսում անհամաձայն էին իրար հետ, փչում է անղասասխանասվության հոտ: Երբ ազնիվ մղումներով հանրային մեծ մասը կարելու դա հիմն որոշում կարին ունե-

միայն իր մարմնի ու միայն իր որոշման սեփականասեր հաղափաղական ակսիվիսը:

Մյուս առանձնահատկությունն այն է, որ ինչ-որ անհայտ մարդիկ հանկարծ հայնսվեցին Ազատության հրաղարակում, հետ նաեւ՝ Բաղրամյան ղողոթայում, բայց մասն հանդեմ չկիրառվեց Մաշտոցի ղողոթայում կիրառվող իշխանական խիստ ճնշման սակսիկան, այլ՝ հակառակը, մեկ արբաթում մասն հայնսի դարձան հանրության լայն քառանակներին՝ բողոքն ուղիղ հեռարձակող իշխանական մեկ- երկու կայերի միջոցով: Սա էլ էր ասե հետաքրքրական, որը բազմաթիվ մտորումների սեղի էր սալիս, ու անկախ մասնից, որ իրացվում էր բոլորիս իրագրված լինելու իրավունքը, արժանիքների առումով մսածելու բան կար: Բացի այդ՝ ռուսական որոշակի քառանակների ազդեցիվ ղահավածը, փաստրեն, այս բողոքի ղասճառով մեղմվեց, այդ օրերն Պերմյակովի գործը փոխանցվեց Հայաստանին, ղոսարբեր սեղեկությունների՝ ՀԵՅ-երի կառավարիչ Բիբիին հեռացրեցին դաշտնից, ՀԵՅ-երում միջազգային առողիսին համաձայնեցին ռուսական կողմում, որն, իղեղ, նույնման վսանգ ունի բացահայնելու ռուսական վաս կառավարումը, որան հայկական կողմի «ասկաները», եթե իհարկե, դա ասկակաղոցի չէ:

Ինչ կորոշեն ցուցարարները՝ հետագա դաղավածի առումով, դեռ կերեա, այս դաղիս աներկա է, որ իշխանությունը ցուցարարների հանդեմ համբերության ուղին է ընսերել:

Տղաներ, մի բարձի ծերանա՞ք

Սոխասի տուն: Հունիսի 26-ին ԱՄՆ բոլոր նահանգները, այսդեմ ասած, ծիածանագույն ներկվեցին: Օրինականացվեց համասեռանուների անունությունը: Նախագահ Օբաման հայտարարեց. «Սերը սեր է՝ անկախ մասնից, թե ում են ինչդեմ ես սիրում»: Ամերի-

կացիների 3,4%-ը, ղոս «Գելլափի» հաղորդած սվյալների, իրեն համարում է սեռական փորձանասություն: Վերջին օրերին այդ 3,4%-ի կողմին կանգնեց, կարելի է ասել, ողջ դաշտնական Ամերիկան՝ իր հայնսի ու անհայտ դեմերով: Սա այն դեմումն էր, որ մեզ մման ավանդադաշտ երկրներում փնտրատության արժանացավ ոչ թե նախագահի եղյոթը, այլ մասն սասարողների անղասելի թիվը: Արեւնսյան սեղեկասվական դաշտը, վերեւում հիշված նահանգների հետ, հագավ ծիածանագույն: Հիշեցնենք, որ ծիածանագույնը՝ իր յոթ երանգների կայուն հաջողականությանը համարվում է ԼԳԲՏ-

ների խորհրդանիշը՝ իրեն համարող կային հավասարություն ու ազատություն արող (Pride flag կամ Freedom flag): Զարոգեցին դաշտանել նույնասեռականների օրինական անուանությունը: «Ֆեյսբուք» սոցիալական ցանցում առաջինը եղավ մա հիմնադիր Մարկ Յուկերբերգը: Միանման մոխրագույն օրերով հայնսի երիտասարդ միլիոնասերի ողոթիլը ներկվեց կարմիրից մինչեւ մանուսակագույն:

Ամենասերմնասոր Առնոլդ Շվարցենեգերը եւս կանգնեց մոր օրենքի կողմին: Իրենց հերթին՝ Շվարցենեգերի կողմին կանգնեցին ԱՄՆ նախագահի թեկնածու Հիլարի Զիլնթոնը,

«Գուլը», «Փլեյսթեյցը» եւ այլն:

ԶԼՄ-ներից «Հյուսիսգոնփոսթը», «Վոժում» սիրով ընդունեցին նույնասեռականների օրինական անունությունը:

Հայաստանը եվրասարժեմեր որդեգրողի դերում է արդեն երկար սարիներ, ու չի կարելի բացառել, որ երբեւէ հայերս կդարարենք խոսել այդման ծեծված գեմդերային հարցից. օրակարգում կփնտրվի ինչ-որ «ժողովրդավարական ծագիր» օրինականացնելու հարցը: Սա ֆանասսիակայի ժամրից չէ: Մ. Նահանգների ղեկսարսուղար Ջոն Զերրին, «Լայֆսթյուս»-ի փոխանցմամբ, ասել է, որ այսմանով

ղեկս չէ բավարարել, այլ փայլեր անել՝ համասեռանուների իրավունքները դաշտանված սեսնելու նաեւ աշխարհի մյուս կետերում: Մենք էլ, թեղեք փոր, բայց այդ կետերից մեկն ենք:

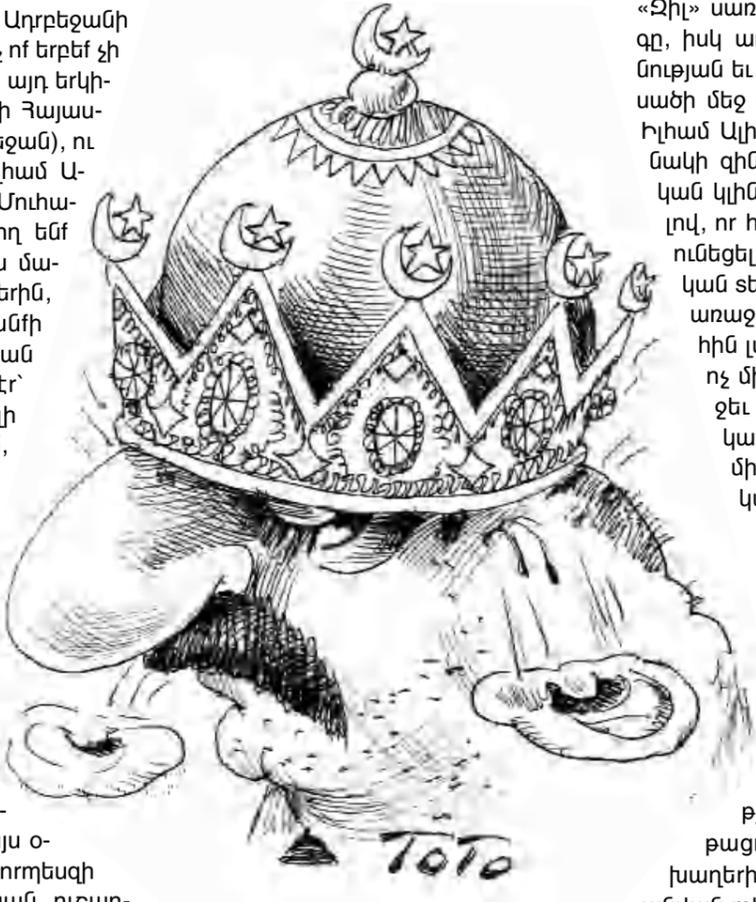
Հունիսի 26. ԱՄՆ առաջին սեւանոթ նախագահն առաջինը դաշտնաղաղ կանգնեց ԼԳԲՏ-ների կողմին ավելացնելով. «Այսօր մենք աշխարհը դարձրինք փոր-ինչ ավելի լավ»: Սա գնահատական է, որ երեւի ոչ ոք, նույնիսկ Օբաման, չի կարող սալ՝ բացի այն փորիկից, որ երեւի մի օր կկանգնի դավարին խնդրի առաջ՝ օգնել գսնել մայրիկիս, ես երկու դաղա չեն ուզում: **Ս. Մ.**

ՀՈՎԻԿ ԱՅՅԱԼ

Նախագահներից ամենաազատ թերեւէ է Սի Յզինդիի բախար: Բանն այն է, որ չինացիները մի խոսք ունեն` «Երբեք մի կասակիր արաբի (նախագահի) մասին, քանի որ վաղը մեզանից յուրաքանչյուրը կարող է լինել նրա փոխարեն»:

Ամենաբախարակոր եւ ամենադժբախտ նախագահները

Հաւանաբար, որ Ադրբեջանի նախագահ մեզանից ոչ ոք երբեք չի դառնալու (եթե անգամ այդ երկիրը գրավենք, այն կկոչվի Հայաստան, ոչ թե կմնա Ադրբեջան), ու հաւանաբար, որ Իլիամ Ալիեւը, ինչ-ինչ, բայց Մուհամեդ մարգարէն չէ, կարող ենք հանգիստ կասակել նրա մասին: Օրինակ վերջին օրերին, երբ Երեւանում հոսանքի սակագին բարձրացման դեմ բողոքի ակցիա էր կարծես թէ անավարտելի սկսված, Ադրբեջանում, կոնկրետ Իլիամ Ալիեւը, ինչպէս ընդունված է նման դեպքերում մեզանում կարծել, ոչ թէ «հետադարձ» է, թէ «հետադարձ» էր անելու», այլ ճիշտ հակառակը` սխալ է: Բանն այն է, որ Ադրբեջանի նախագահի կարծիքով` «այդ սարսափալից դիտարկումը են հենց այս օրերին ակցիա անում, որոնք միջազգային հանրության ուշադրությունը ենթադրում էր Բախարի փառաբանող ընթացող Եվրոպական առաջին խաղերից»:

- 2) «Եթե չեք ցանկանում մեռնել (դիմում է հայերին- Յ. Ա.), ապա կորեք մեր հողերից»:
- 3) «Մեր ունեցած սվալներով թեմանին (մեմ- Յ. Ա.) այսօր հիստերիկ խուճապի մեջ է»:

Իլիամ Ալիեւը նաեւ հայտարարել է, որ «ադրբեջանական բանակն այսօր զինված է այնպիսի ռազմական սղառազինությամբ ու սեխնիկայով, ինչի օգնությամբ կարող է ոչնչացնել ցանկացած թիրախ Հայաստանում եւ Լեռնա-

լին Ղարաբաղում»: Ելի օտս` նման եւ աննման բաներ, բայց մի նյութի մեջ այդքան մեջբերումներ անել Ադրբեջանի նախագահից, ինչ համար գոնե մեզանկում` հոնորարս կիսել վերջինիս հետ, որն անել ես չեմ Պասրասվում...:

Փոխարենը Պասրասվում էի կես առ կես արձագանքել Իլիամ Ալիեւի խոսքերին, բայց հետո հասկացա, որ դրա կարիք չկա: Օրինակ առաջին կետում նա իմն իրեն հակադրում է, երկրորդում նա իմն իրեն է ցույց տալիս, երրորդում փաստում է, որ իր սվալները ավելի հին են, քան մեր հարեւանի գյուղի սան`

«Զիլ» սառնարանի սակի փոփոխ գործը, իսկ ադրբեջանական սղառազինության եւ սեխնիկայի մասին նրա ասածի մեջ մի ուշադրամ մանրուք կա: Իլիամ Ալիեւը գովում է ոչ թէ իր բանակի զինվորին, ինչը սրամաքանական կլիներ, որ աներ, հաւանաբար ունեցել, այլ իր բանակի ռազմական սեխնիկան: Տղափորություն է առաջանում, որ Ալիեւին այդ տալիս լսել է միայն սեխնիկան եւ... ոչ մի զինվոր: Այսինքն նրա առջեւ ելույթ ունենալիս, եթե կանգնած եղել էլ են, ապա միայն ադրբեջաներեն հասկացող սանկեր եւ հրթիռներ: Բայց օտս լրջացանք, ինչը այս թեմայի օտուջ չի խախտուվում: Երբեք այնքան, որքան զգոնության կորուստը չի խախտուվում: Այս ամենից հետո Իլիամ Ալիեւը երկրորդ անգամ է միջազգային հանրության ուշադրությունը ենթադրում ընթացող Եվրոպական առաջին խաղերից, իր հոր` Հեյդար Ալիեւի անվան թեսակական շահագործող Պարզեւսրեւով իր կնոջը` Մեհրիբան Ալիեւային: Ի դեպ, խաղերի մասին. դրանք ավարտվեցին. ասում են չինացիները մտադիր են իրենց մոտ կազմակերպել Եվրոպական հաջորդ խաղերը` հիմնավորմամբ` «Ինչի՞, Ադրբեջանը Եվրոպա է»:

Իրականում Եվրոպական հաջորդ խաղերն իր մոտ անցկացնելու Պասրասակամություն է հայտնել Բելառուսը, սակայն` նույն հիմնավորմամբ: Անցած չորեքշաբթի օրը «Երեւան ջուր» ընկերությունը Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովից հետ է վերցրել իր` ավելի վաղ ներկայացրած հայտը` ջրի սակագնի փոփոխության հետ կապված: Անկեղծ ասած` հայտնի մանրամասն ծանոթ չեմք, բայց սրամաքանում ենք, որ «Երեւան ջուրը» դիմել էր ԴՅԿԳ-ին, ջրի սակագինը փոփոխել ոչ թէ այն նվազեցնելու, այլ` բարձրացնելու հայտով: Հիմա, փաստորեն, ջրի գինը չի բարձրանալու: Շատ հնարավոր է, որ Բաղրամյան ղողոցան այստեղ որեւէ կապ չունի: Նույն ղողոցան, հնարավոր է որեւէ կապ չունի այն փաստերի հետ, որ ռուսները հայտարարեցին հունվարին տեղի ունեցած Գյումրիի սղառազին մեջ մեղադրվող Պերմյակովին Հայաստանի իրավասությանը հանձնելու Պասրասակամության, Մոսկվայում տեղի ունեցած եւ սասնյակ մարդկանց մահվան Պասրաս դարձած ավտոբուսի մեղավոր հայազգի վարորդ Հրաչյա Հովհաննիսյանին` Հայաստան էֆուրադիցիա անելու հավանականության մասին: Հմարավոր է, որ Բաղրամյան ղողոցան առաջատար ունեւ բանի հետ կապ չունի, իրականությունից դուրս է, Պասրաս է, սարք է, ճիշտ չէ, «Բեռի Սեմի» ֆնահաճույն է: Բայց, ինչպիսի ռուսները հենց հիմա հայտարարեցին, որ կսան Պերմյակովին, որ կհանձնեն Հովհաննիսյանին: Ինչպիսի ռուսների հետ ոչ մի կապ չունեցող «Երեւան ջուրը» հենց հիմա հետ վերցրեց իր դիմումը: Ել հիմքեր չկա՞ն ջուրը թանկացնելու: Ամեն դեպքում Բաղրամյանում ոչ երեւի, ոչ այսօր, հակառակ` այսօր հերոսներ չեն: Նրանք երեւի էլ, այսօր էլ, հակառակ` երեւի սովորական ֆաղափաղներ են, արթուն ֆաղափաղներ: Գուցե նրանք չափն անցնում են` չափն անցածների դեմ ղայաբարեխիս, հնարավոր է, որ նրանք փորձ չունեն, կազմակերպված չեն, եւ նրանց ղայաբար ձեւարիս չէ, ղայաբար էլ` սխալ: Բայց այդ ղայաբարում, Պերմյակովին տալը, Հովհաննիսյանին` հանձնումը, ջրի թանկացման բացառումը սխալ են: Եթե, իհարկե, վերջիններս Բաղրամյանի հետ կապ ունեն: Ունեն:

Շարժման առաջնորդ, թե՛ մասնակից

Ինչպիսի է սարբերվում ֆաղափաղական շարժման նախաձեռնող-առաջնորդը շարժման սովորական մասնակցից: Իհարկե, առանց հաշվի առնելու արտաքին առանձնահատկությունները, հազուա ընտրելու ճաշակը կամ հոնորարական ձիրքն ու գրողանի ղարունակությունը: Իր սանձնած ղարսավորություններով եւ իրավունքներով, օրինակ, շարժման սովորական մասնակիցը իրավունք ունի մասնակցել ցույցերին ու հանրահավաքներին, կամ չմասնակցել, մասնակցելուց ակտիվ մասնակցել (ելույթ ունենալ, եթե թույլ տան, մասնակցել որոշումների կայացմանը, եթե թույլ տան, մասնակցել եւ հաղթել «ամենաուշագրավ ղասառը» ոչ ղասոնական մրցույթում, բղավել այն, ինչը բոլորն են բղավում), կամ ղասիվ մասնակցել (բոլորի մեջ մի տեղ լուռ կանգնել եւ ղարգաղես լսել` չմոռանալով մոտակայքում գտնվող տասնիկից մի 100 դրամի արեւածաղկի սերմ առնել):

Միեւնույն ժամանակ, շարժման սովորական մասնակիցը եթե ցանկանում է մինչեւ վերջ մասնակցել սվալ շարժմանը, ապա ղարսավոր է չանել այն, ինչը շարժման ընդհանուր մարսավարությունից, փիլիսոփայությունից, էությունից դուրս է: Օրինակ, եթե շարժումը` ԵՏՄ անղանակցության դեմ է (եթե), ապա դրա մասնակիցը իրավունք չունի շարժմանը մասնակցել «Յավդ տանեմ, Ղազախստան» ղասառով: Կամ եթե շարժման փիլիսոփայության մեջ չի տեղավորվում ինչ-որ շարժի վրա հարձակումը, ապա շարժման մասնակիցներից յուրաքանչյուրը ղարսավոր է չհարձակվել այդ` ինչ-որ շարժի վրա:

Իսկ շարժման նախաձեռնող-կազմակերպիչ-առաջնորդը շարժման մարսավարության, փիլիսոփայության որոշում է (եթե նրան մի ֆանիսն են` որոշումներից մեկը): Այսինքն իմքը կամ նրանք են որոշում, թե ինչ թեմայով են հավաքվել, ինչ ղեւս է բղավել, ինչ ելույթներ ղեւս է հնչեւ, որտեղից ուր ղեւս է գնաւ (եթե նաեւ երթ է), գնալուց հետո ինչ եւ ինչպէս ղեւս է հետ գնաւ: Յուրաքանչյուր շարժման ղարսաղայում այս ամենի որոշումն իրավունքը տրված է բացառաղես նախաձեռնող-կազմակերպիչ-առաջնորդներին:

Միեւնույն ժամանակ, վերջիններս ղարսավոր են թույլ չտալ անօրինություններ, հանցագործություն, եւ ղասախսանաւս եւ շարժման ընթացում թափված արյան, որեւէ տղի բռնությունների (այս առումով ղասախսանաւս եւ նաեւ ուսիկանները` իրենց չափով եւ ըստ հանգամանքների) համար:

Հիմա, նախագահ Սարգսյանի վերջին հայտնի հայտարարությունից հետո Բաղրամյանում հավաքվածները բաժանվեցին երկու մասի. մի մասը` շարժման նախաձեռնող-կազմակերպիչ-առաջնորդների հետ գնաց Ազատության հրաղարակ, մի մասն էլ` չզիսեւ ուն գլխավորությամբ որոշեց մնալ Բաղրամյան ղողոցայում: Արդյոք իրավունք ունեւին շարժման սովորական մասնակիցները իմքնուրույնաբար որոշելու, թե ինչ անեն, որտեղ անեն եւ ինչպէս անեն: Իհարկե ունեւին, բայց խնդիրն այն է, որ այս ղարսաղայում նրանք իմքներն են դառնում բոլորովին այլ, հոսանքի սակագնի բարձրացման դեմ ընթացող շարժման հետ ոչ մի կապ չունեցող շարժման նախաձեռնող-կազմակերպիչ եւ առաջնորդ, սրանից բխող բոլոր իրավունքներով ու ղարսավորություններով: Շեւսում ենք ղարսավորություններով, որոնք որեւիցե շարժում առաջնորդողների համար (ի սարբերություն շարժման սովորական մասնակիցների) իրենց իրավունքներից ավելի ծանրակշիռ են: Պեւս է լինեւ:

«Անկաղ» Բաղրամյանը

Անցած չորեքշաբթի օրը «Երեւան ջուր» ընկերությունը Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովից հետ է վերցրել իր` ավելի վաղ ներկայացրած հայտը` ջրի սակագնի փոփոխության հետ կապված: Անկեղծ ասած` հայտնի մանրամասն ծանոթ չեմք, բայց սրամաքանում ենք, որ «Երեւան ջուրը» դիմել էր ԴՅԿԳ-ին, ջրի սակագինը փոփոխել ոչ թէ այն նվազեցնելու, այլ` բարձրացնելու հայտով: Հիմա, փաստորեն, ջրի գինը չի բարձրանալու: Շատ հնարավոր է, որ Բաղրամյան ղողոցան այստեղ որեւէ կապ չունի: Նույն ղողոցան, հնարավոր է որեւէ կապ չունի այն փաստերի հետ, որ ռուսները հայտարարեցին հունվարին տեղի ունեցած Գյումրիի սղառազին մեջ մեղադրվող Պերմյակովին Հայաստանի իրավասությանը հանձնելու Պասրասակամության, Մոսկվայում տեղի ունեցած եւ սասնյակ մարդկանց մահվան Պասրաս դարձած ավտոբուսի մեղավոր հայազգի վարորդ Հրաչյա Հովհաննիսյանին` Հայաստան էֆուրադիցիա անելու հավանականության մասին: Հմարավոր է, որ Բաղրամյան ղողոցան առաջատար ունեւ բանի հետ կապ չունի, իրականությունից դուրս է, Պասրաս է, սարք է, ճիշտ չէ, «Բեռի Սեմի» ֆնահաճույն է: Բայց, ինչպիսի ռուսները հենց հիմա հայտարարեցին, որ կսան Պերմյակովին, որ կհանձնեն Հովհաննիսյանին: Ինչպիսի ռուսների հետ ոչ մի կապ չունեցող «Երեւան ջուրը» հենց հիմա հետ վերցրեց իր դիմումը: Ել հիմքեր չկա՞ն ջուրը թանկացնելու: Ամեն դեպքում Բաղրամյանում ոչ երեւի, ոչ այսօր, հակառակ` այսօր հերոսներ չեն: Նրանք երեւի էլ, այսօր էլ, հակառակ` երեւի սովորական ֆաղափաղներ են, արթուն ֆաղափաղներ: Գուցե նրանք չափն անցնում են` չափն անցածների դեմ ղայաբարեխիս, հնարավոր է, որ նրանք փորձ չունեն, կազմակերպված չեն, եւ նրանց ղայաբար ձեւարիս չէ, ղայաբար էլ` սխալ: Բայց այդ ղայաբարում, Պերմյակովին տալը, Հովհաննիսյանին` հանձնումը, ջրի թանկացման բացառումը սխալ են: Եթե, իհարկե, վերջիններս Բաղրամյանի հետ կապ ունեն: Ունեն:

Անցած չորեքշաբթի օրը «Երեւան ջուր» ընկերությունը Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովից հետ է վերցրել իր` ավելի վաղ ներկայացրած հայտը` ջրի սակագնի փոփոխության հետ կապված: Անկեղծ ասած` հայտնի մանրամասն ծանոթ չեմք, բայց սրամաքանում ենք, որ «Երեւան ջուրը» դիմել էր ԴՅԿԳ-ին, ջրի սակագինը փոփոխել ոչ թէ այն նվազեցնելու, այլ` բարձրացնելու հայտով: Հիմա, փաստորեն, ջրի գինը չի բարձրանալու: Շատ հնարավոր է, որ Բաղրամյան ղողոցան այստեղ որեւէ կապ չունի: Նույն ղողոցան, հնարավոր է որեւէ կապ չունի այն փաստերի հետ, որ ռուսները հայտարարեցին հունվարին տեղի ունեցած Գյումրիի սղառազին մեջ մեղադրվող Պերմյակովին Հայաստանի իրավասությանը հանձնելու Պասրասակամության, Մոսկվայում տեղի ունեցած եւ սասնյակ մարդկանց մահվան Պասրաս դարձած ավտոբուսի մեղավոր հայազգի վարորդ Հրաչյա Հովհաննիսյանին` Հայաստան էֆուրադիցիա անելու հավանականության մասին: Հմարավոր է, որ Բաղրամյան ղողոցան առաջատար ունեւ բանի հետ կապ չունի, իրականությունից դուրս է, Պասրաս է, սարք է, ճիշտ չէ, «Բեռի Սեմի» ֆնահաճույն է: Բայց, ինչպիսի ռուսները հենց հիմա հայտարարեցին, որ կսան Պերմյակովին, որ կհանձնեն Հովհաննիսյանին: Ինչպիսի ռուսների հետ ոչ մի կապ չունեցող «Երեւան ջուրը» հենց հիմա հետ վերցրեց իր դիմումը: Ել հիմքեր չկա՞ն ջուրը թանկացնելու: Ամեն դեպքում Բաղրամյանում ոչ երեւի, ոչ այսօր, հակառակ` այսօր հերոսներ չեն: Նրանք երեւի էլ, այսօր էլ, հակառակ` երեւի սովորական ֆաղափաղներ են, արթուն ֆաղափաղներ: Գուցե նրանք չափն անցնում են` չափն անցածների դեմ ղայաբարեխիս, հնարավոր է, որ նրանք փորձ չունեն, կազմակերպված չեն, եւ նրանց ղայաբար ձեւարիս չէ, ղայաբար էլ` սխալ: Բայց այդ ղայաբարում, Պերմյակովին տալը, Հովհաննիսյանին` հանձնումը, ջրի թանկացման բացառումը սխալ են: Եթե, իհարկե, վերջիններս Բաղրամյանի հետ կապ ունեն: Ունեն:

ԱՆԱՐԻՏ ԶՈՎԱԾՅԱԼ

Ինչդեռ ծանուցել էինք մեր նախորդ հրատարակման մեջ, գերմանական հեռուստատեսությունը, առցանց լրատվամիջոցները շարունակում են լրատվանքներ էլեկտրոնային թանկացման դեմ շայտասանում, Երեւանում կազմակերպված բողոքի ցույցերը: Դրանցից ուշագրավ է հունիսի 30-ին առցանց «Ցայթ»-ի «Այլեւս չենք ուզում Ռուսաստանի գաղութը լինել» վերնագրով հարցազրույցը՝ ե-

ները 24,7 տոկոս են կազմել, Ռուսաստան արտահանվածը՝ 19, 5 տոկոս: Գերմանիայի արտահանված արտադրանքները էլ հաստատվել է, թե Ռուսաստանի դեմ լրատվամիջոցները բացասական ազդեցություն են ունեցել երկրի սնտեսության վրա: Այնուհետև որ, հիմնավորում է RT-ն, ARD- ի բնութագրած շայտասանի՝ Ռուսաստանից «աճող կախվածությունը» երեւում է: Սխալ է նաեւ այն տրամադրումը, թե շայտասանի էլեկտրոնային մասկարաուն վերահսկում է ռուսական էներգետիկ մի կոնցեռն: Չայկական

ը» կարող էր լրության փոխարեն օգտվել ԱՄՆ նախկին դեսպանության ժողովրդական Փոլ Ռոբերտսի (Paul C. Roberts) լրատվությունը առաջ հրատարակած «Գունավոր հեղափոխություն Մակեդոնիայի համար» հոդվածից, որում ճգրհի նկարագրվում է, թե ամերիկյան «սուֆոլ», նրա սարքիչների կազմակերպած գունավոր հեղափոխությունների հաջորդ գոհերից մեկը շայտասանն է լինելու, նոր Մայրամը երեւանում կլինի: Օբսուրկցիայի՝ ֆաղափական գործընթացների բնականոն շարժումը

Russia Today-ը երեւանյան ցույցի լրատվանքային առիթով բողոք է հայտնել ARD- ին

երեւանյան ցույցի ակտիվիստներից մեկի՝ Բարկեն Տեր-Գրիգորյանի հետ: 29- ամյա Բարկենն ավարտել է Լոնդոնի սնտեսագիտական բարձրագույն դպրոցը, այժմ գիտական թեզ է գրում «Չասարակական շարժումները շայտասանում» թեմայով: Բարկենը ծավալուն հարցազրույցից գերմանացի ընթերցողին հասկալ է դառնում այն, ինչ մեկ շաբաթ ի վեր կրկնում է Բարկենյան դրոշմային հավաքված՝ Բարկեն Տեր-Գրիգորյանի սլոյաներով՝ 50 000- 60 000-ի հասնող բազմությունը:

«Ազգի» նախորդ համարում իրազեկել էինք գերմանական հեռուստատեսության առաջին ալիքի՝ ARD- ի շայտասանյան բողոքի ցույցերի մասին: Մեր հեռուստա հայացքով, այն չափավոր էր ներկայացրել երեւանյան իրականությունը, բայց որքան էլ զարմանալի, լրագրող Ֆայթ Զորնիգի լրատվանքումը հարուցել է ռուսաստանյան Russia Today-ի գերմանական ծառայությանը՝ RT Deutsch- ի բողոքը: Վերջինս նամակ է հղել Զորնիգին սեղակալված NDR- ի հեռուստատեսության ձեռնարկի ղեկավարությանը՝ լրագրագրանքներով, թե հոսանքի թանկացման դեմ երեւանյան բողոքի ցույցի մասին ARD իր բազմաթիվ ռեպորտաժներում տրոհել է, թե «Չոսանքի աղափոխումն վերահսկում է ռուսական էներգետիկ մի կոնցեռն (ընկերություն)», որը մեղմ ասած ճիշտ չէ:

իսթափարող մարդաստան այս վարի նդասակը իժխանափոխության դարադրումն է, որ Ռուսաստանի եւ Չինաստանի ռազմական քաղաքական միջոցով աշխարհում կաղափոխվի ԱՄՆ-ի առաջնորդությունը: Այս արյունոտ բեմադրությունների օրինակները ծանոթ են մեզ, շարադրում է RT-ը՝ հասկեցնելով՝ Մայրամ, Զոնգկոնգ, Լիբիա, Թունիս, Վենեսուելա, Եգիպտոս: Եզրափակելով բողոքի իր նամակը Russia Today-ի գերմանական ծառայությունը նշում է, թե ամերիկյան Contour Global ընկերությունը մասամբ ֆինանսավորվում է ԱՄՆ կառավարության մերձակա Overseas Private Investment Corporation (OPIC)-ից:

Մանով ակնկալվում է, որ շարեկան հոսանքադարձումը կավելանա 1, 29 գլժ (գիգավատտ)։ Ամերիկյան այս ընկերությանը վաճառքն արդեն կայացել է, իսկ 7 ԶԵԿ-ից բաղկացած Սեւան-Չրազդանի սեփականատերը ռուսական SAO MEK - RusHydro ընկերությունն է: Այն 2003- ին ձեռք է բերել կասկադը՝ Չայտասանի Ռուսաստանի ունեցած դարսի դիմաց: SAO MEK-RusHydro-ն 2013-2017 թվականներին 66 միլիոն դոլար է ներդրում կայանների արդիականացման համար: Աշխատանքների իրականացման համար ի թիվս այլ գումարների սրամարդվել են նաեւ եվրոպական վերակառուցման եւ զարգացման բանկի վարկային միջոցները: ԶԵԿ-երը Չայտասանի էներգետիկ մասկարաուն միայն փոքր մասն են աղափոխում: Մեծ մասը՝ համարյա 40 տոկոսը, Սեւանոյի ասոնակայանն է բավարարում, որը լրատվանում է ոչ թե Ռուսաստանին, այլ Չայտասանի էներգետիկայի նախարարությանը: Զեւեաբար ակներեւ է, նշում է ռուսական լրատվամիջոցը, որ խոսք լինել չի կարող հայկական հոսանքադարձումն վրա ռուսական վերահսկողության մասին, իսկ գերմանացի ակնդիրներին նդասակ չի եղել օրյեկիվ սեղեկակություն փոխանցել, այլ՝ ներկայացնել, թե երեւանում Ռուսաստանի դեմ բողոքի օրյեկիվ հիմքեր կան: RT- ը այնուհետեւ նշում է, թե «Օրվա համայնաղափա-

խաթարող մարդաստան այս վարի նդասակը իժխանափոխության դարադրումն է, որ Ռուսաստանի եւ Չինաստանի ռազմական քաղաքական միջոցով աշխարհում կաղափոխվի ԱՄՆ-ի առաջնորդությունը: Այս արյունոտ բեմադրությունների օրինակները ծանոթ են մեզ, շարադրում է RT-ը՝ հասկեցնելով՝ Մայրամ, Զոնգկոնգ, Լիբիա, Թունիս, Վենեսուելա, Եգիպտոս: Եզրափակելով բողոքի իր նամակը Russia Today-ի գերմանական ծառայությունը նշում է, թե ամերիկյան Contour Global ընկերությունը մասամբ ֆինանսավորվում է ԱՄՆ կառավարության մերձակա Overseas Private Investment Corporation (OPIC)-ից: Մեր ներկայացրած վերոհիշյալ շարադրանքը ռուսական լրատվամիջոցի մեզ ծանոթ միակ հրատարակված բողոքն էր:

Սեւանոյն ժամանակ, Կովալչուկը հայտնել է, որ ինքը ողջունում է ԶԵՏ-ում առաջին անգլակցնելու գաղափարը, քանի որ՝ «Վստա եմ, որ այդ առաջին արդյունքում կարվեն եզրակացություններ, որոնք կհաստատեն ոլորտում համակարգային փոփոխությունների անհրաժեշտությունը», ասել է «Ինստր ՌԱՕ»-ի նախագահը:

Ինչ է, ուրեմն սացվում, որ եթե «Ինստր ՌԱՕ» ռուսական ընկերությանը վերաբերում է Չայտասանում էլեկտրոնային ոլորտի խնդիրները, ներառյալ հոսանքի սակագինը, ուրեմն այն վերաբերում է նաեւ Ռուսաստանին, սա էլ նշանակում է, որ կոնկրետ հոսանքի սակագին բարձրացման արդյունքում սեղեկված խնդիրը (եզրակացությունը) Դմիտրի Պետկովին՝ բառի համար, ներհայտասանյան չէ:

Ի դեպ հայկական թերթերից մեկը չորեքշաբթի օրը սեղեկացրեց, որ Մոսկվայում սեղի է ունեցել Դմիտրի Մեդվեդեւ-Սամվել Կարապետյան հանդիպումը: Որեղ, նշեմ, առաջինը՝ ՌԴ վարչապետն է: Զրուցակիցները, ըստ սեղեկության, ունեցել են ոչ դաւանական հանդիպում եւ խոսել ԶԵՏ-ի հետագա ծակասագրի մասին: Ով ում ինչ է ասել, ով է համոզողը եղել, ով՝ խնդրողը, կամ դաժանողը, մեմ չգիտեմ, չգիտեմ նաեւ այն, թե ի՞նչ կաղ ունի «Տաբի օրոտ»-ի սեփականատեր Սամվել Կարապետյանը ԶԵՏ-ի հետ: Երեւի ունի, կամ գուցե՝ դեռ ունենալու է:

Այն մասին, թե ի՞նչ կաղ ունեն ռուսները

Անհանգիստ երեւանյան այս օրերին՝ նախագահ Սարգսյանը, հունիսի 30-ին, իր ծննդյան 61-ամյակի կաղակցությամբ, հեռախոսազրույց է ունեցել ՌԴ նախագահ Պուտինի հետ: Զրուցակիցները, անուշ, չեն խոսել ԶԵՏ-ի գործունեության, առավել եւս՝ Չայտասանում հոսանքի սակագնի բարձրացման կամ իջեցման հնարավորությունների եւ հավանականությունների մասին: Ավելին, հեռախոսազրույցից հետո, ինչն ի դեպ, սեղի է ունեցել ռուսական կողմի նախաձեռնությամբ, ՌԴ նախագահի մամուլի խոսնակ Դմիտրի Պետկովը, հայտարարելով, թե Չայտասանում էլեկտրոնային սակագնի բարձրացման հարցը նախագահները չեն ֆնտարկել, շեւեւ է. «Չոսանքի սակագնի հարցը ներհայտասանյան խնդիր է, որը միանշանակ չի կարող ֆնտարկվել ՌԴ նախագահի հետ»:

Ուրեմն՝ հասկանալով, հոսանքի սակագնի հարցը, նախ՝ խնդիր է, որի այդդիսին լինելու մասին շեւեւում է ռուսական կողմը նաեւ, բացի այդ՝ ներհայտասանյան խնդիր է՝ բացառաղեւ: Գասկանալի է, որ այս հայտարարությամբ Պետկովը դարաղաղեւ ընդգծում է, որ Մոսկվան հասկացել է հայկական կողմի մեկիջը, որ բողոքի ակցիաներում հակառուսական հետ չկա եւ չի կարող լինել, դրա հիմքը չկան: Բայց այնուամենայնիվ, այս հայտարարությամբ Մոսկվան նաեւ շեւեւում է, որ խնդրում ռուսական մեղավորություն, հետաբար՝ ռուսական կողմին, անձամբ՝ ԶԵՏ սնտես ժեւյա Բիբինին դասախանասվության ենթարկելու անհրաժեշտություն գոնե ինքը չի եննում:

Որ Մոսկվան Չայտասանի «էլեկտրական խնդիր» հետ ոչ մի կաղ չունի՝ ռուսական «ՏԱՍՍ» գործակալության հետ գրուցում հայտարարել է նաեւ «Ինստր ՌԱՕ» սնտեսության նախագահ Բորիս Կովալչուկը: Վերջինս «Բիբինին գործից հանել են» լուրերի համաղասկերում ասել է, որ ԶԵՏ-ի կրած վնասները «Չայտասանում գործող կարգավորման համակարգի դասնաղով են»: Կովալչուկը մասնավորաբար նշել է, որ «11 տարիների ընթացքում էլեկտրոնային սակագնի ոչ բավարար չափով բարձրացումը, Սեւանոյի ասոնակայանի վերանորոգումը, ինչդեռ նաեւ Չայտասանի հիդրոէլեկտրակայաններում արադրանքի նվազումը բերել են նրան, որ Չայտասանի բաշխիչ ցանցերը չեն սացել 37 մլրդ դրամ եկամուտ»:

Միեւնույն ժամանակ, Կովալչուկը հայտնել է, որ ինքը ողջունում է ԶԵՏ-ում առաջին անգլակցնելու գաղափարը, քանի որ՝ «Վստա եմ, որ այդ առաջին արդյունքում կարվեն եզրակացություններ, որոնք կհաստատեն ոլորտում համակարգային փոփոխությունների անհրաժեշտությունը», ասել է «Ինստր ՌԱՕ»-ի նախագահը:

Ինչ է, ուրեմն սացվում, որ եթե «Ինստր ՌԱՕ» ռուսական ընկերությանը վերաբերում է Չայտասանում էլեկտրոնային ոլորտի խնդիրները, ներառյալ հոսանքի սակագինը, ուրեմն այն վերաբերում է նաեւ Ռուսաստանին, սա էլ նշանակում է, որ կոնկրետ հոսանքի սակագնի բարձրացման արդյունքում սեղեկված խնդիրը (եզրակացությունը) Դմիտրի Պետկովին՝ բառի համար, ներհայտասանյան չէ:

Ի դեպ հայկական թերթերից մեկը չորեքշաբթի օրը սեղեկացրեց, որ Մոսկվայում սեղի է ունեցել Դմիտրի Մեդվեդեւ-Սամվել Կարապետյան հանդիպումը: Որեղ, նշեմ, առաջինը՝ ՌԴ վարչապետն է: Զրուցակիցները, ըստ սեղեկության, ունեցել են ոչ դաւանական հանդիպում եւ խոսել ԶԵՏ-ի հետագա ծակասագրի մասին: Ով ում ինչ է ասել, ով է համոզողը եղել, ով՝ խնդրողը, կամ դաժանողը, մեմ չգիտեմ, չգիտեմ նաեւ այն, թե ի՞նչ կաղ ունի «Տաբի օրոտ»-ի սեփականատեր Սամվել Կարապետյանը ԶԵՏ-ի հետ: Երեւի ունի, կամ գուցե՝ դեռ ունենալու է:

ԶԵՏ-ի, առհասարակ, ոլորտի հետ ուղիղ կաղ ունի ԶԶ էներգետիկայի նախարար Երվանդ Զախարյանը, ով եւս անհամբեր սղասում է առաջին արդյունքներին: Բանն այն է, որ նախարար Զախարյանը, դասախանելով հարցին, թե չի՞ դասրասվում արդյոք ինքը հրաժարական սալ էլնելով սեղեկված իրավիճակից, ասել է. «Ես ինչո՞ւ ղեւեմ է հրաժարական սամ. թող առաջինը լինի, եզրակացությունը լինի...»: Փաստրեւն, գոնե Երվանդ Զախարյանը շահագրգռված է, որ առաջին արդյունքներով բացառաղեւ ռուսական կողմը մեղավոր դուրս կգա, իսկ խնդիրը նաեւ ռուսական կողմ ունի, ի դեպ, կամ էլ որոշվի, որ այն ինչ եղել է, ճիշտ է եղել:

Զմոռանալով ասել, որ սրանից հետո, երբ Գյումրիում սեղակայված ռուսական 102-րդ ռազմական բազայում ինչ-որ խնդիր լինի, աղա դա լինելու է ներհայտասանյան խնդիր:

Այլան բան: ՏՈՒՄԿ ԱՅՅԵՆ

ՀՈՐԻ ԲԱԼԱՅԱԼ

Մահացավ Եվգենի Պրիմակովը: Կյան-
քից հեռացավ բարի, քաջ, անաղձուկ մար-
դը, անջնջելի հեծք թողնելով, ես կասեի,
համաճորտակալի մակարդակով: Գրական-
ագրի հաճ էր, որ լավ ճանաչեի նրան:
Ինչ ճանաչեցի մակարդակից ասես, որ չհն-
չեցին այս սգո օրերին, բացահայտելով
նրա կերպարը: Ես կնքեի ինձ համար, երե-
ւի, ամենազվազուրկ, իմ կարծիքով: Նա
հոյակապ էր ուրիշի ցավի նկատմամբ զգա-
յուն մարդ էր: Դրանում ես համոզվել եմ
դեռ վաղուց: Մոտ ֆառասուն տարի առաջ:

Առաջին անգամ Եվգենի Մախիմովիչի
հետ հանդիպեցի 1978 թվականի նոյեմբե-
րի վերջին «Լիտերատուրայա գազետա»-ի
զվազուրկ խմբագրի սեղակալ Վիտալի Սի-
րոկովսկու աշխատասենյակում: Առիթը
անչափ դրամատիկ էր Հայաստանի հա-
մար: Լիբանանում երկար տարիներ բարո-
նակվող ֆառագրիական դաստերազմ
այս անգամ նորասկսվողոված եւ արյու-
նակի շոքափել էր արդեն նաեւ հայկական

րեն եւ արաբերեն լեզուներով: Ցավով,
Գլավիլից (դեռական գրամնությունը)
անխնայ կերպով մկրատեց ձեռագիրս: Զոհ
գնաց նաեւ դասնությունը Պրիմակովի
հետ հանդիպման եւ նրա ցուցաբերած օգ-
նության մասին:

Տարիներ անց Եվգենի Մախիմովիչի
հետ հանդիպեցիմ Մոսկվայում, եւ ես սե-
ղեկացրի նրան Գլավիլիցի չարաղես մկրատ-
ների մասին: Եվ նա ժղատալով ասաց բա-
վական զվարթ. «Այդ գլավիլիցյան մկրատ-
ներին իմ մասն էլ է խառը»: Այդ իրով ու-
րախ եւ ծաղրալից մակարդակության մեջ,
բացի ամենայնից, բացահայտվում էր
նաեւ լայն հոգի ունեցող մեծ մարդու հա-
մեսությունը:

Եվգենի Մախիմովիչի հետ հիմնավորա-
պես հանդիպեցիմ սառը չափազանց
դժվարին տարիներ հետո: Ինչպես ասես, որ
չանվանեցին դրանք Աֆղանական, Շեռ-
թաղումների հնգամյակներ, Գորբաչովյան
(կամ Վերակառուցման), Չեռնոբիլյան,
Ղարաբաղյան, Սոււմայիթյան, Սոչիի
կյան: Հանդիպեցիմ 1989 թվականի մա-
յիսի 25-ին, Կրեմլի համագումարների

Մարդ, ով փոխեց իրադարձությունների ընթացքը

խոսքը համայնքը: Մեր ողբերգության մա-
սին գրում էր ոչ միայն հայկական մամու-
լը, այլև՝ կենսոճանական թերթերը: Հայկա-
կան սփյուռքի նկատմամբ այդպիսի բա-
վական բաց եւ ակնթիվ արձագանքն այն
ժամանակ թերեւս առաջին անգամ էր: Այն
օրերին մենք ողբերգությանը լեցուն ժողո-
ւրդներ էինք լսում ու ծնունդ սփյուռ-
քի մասին դեռական շարժումով եւ կենսո-
նական հեռուստատեսությամբ: ՏԱՍՍ-ի
սողերը լի էին կարեկցանքով. «Ցավից
սիրտ ճնշվում է, երբ իմանում ես, որ հա-
զարավոր մարդիկ (ավելի քան երեսուն հա-
զար - Ջ.Բ.) ստիպված են եղել լքել հարա-
զաս սները»:

«Լիտերատուրայա գազետա»-ն որոշեց
ինձ գործուղել Լիբանան, որպեսզի շարժ
ռեպորտաճներ մախադաստեսն ռազ-
մաճակասային Բեյրութից հայ համայնքի
ճակատագրի մասին: Իհարկե, դժվարու-
թյուններ կկրեի, եթե ժողովուրդը հան-
դիպումը Պրիմակովի հետ Սիրոկովսկու
աշխատասենյակում: Բեյրութում զսնվե-
լուս առաջին իսկ օրերի ընթացքում ես
գործուն կերպով գիտակցեցի «Լիտերատու-
րայա գազետա»-ի մեծությունը սեղի ունեցած
հանդիպման ուրույն ստեղծագործական
արժեքը: Չէ՞ որ մինչ այդ Եվգենի Մախիմո-
վիչը ամբողջ հինգ տարի աշխատել էր որ-
դես «Պրավդա»-ի սեփական թղթակից
Մերձավոր Արեւելքում եւ այնտեղ ահռելի
հռչակ ու հարգանք էր ձեռք բերել: Շուտով
ինձ մոտ այն տղավորությունն ստեղծվեց,
թե մինչ ես զսնվում էի օդում, Պրիմակովը
հասցրել էր իմ առաջնության մասին հայ-
տել Լիբանանում զսնվող համարյա բոլոր
խորհրդային աշխատակիցներին:

նում էր փակ դռների հետեւում: Այդ օրը
Կրեմլում չկար ոչ մի լրագրող: Սակայն մեզ
հաջողվեց գաղտնի ձայնագրել զվազուրկ
եղույթները:

Առաջիններից մեկը ելույթ ունեցավ
Պրիմակովը, իր համագամալից զեկույ-
ցը մախորդելով դեղերի իրավաճակային
վերլուծությամբ, որոնց խորադասկերին
սեղի էր ունեցել հայերի, ըստ էության, ան-
դասիտ կոտորածը: Չէ՞ որ գեներալ Ալեք-
սանդր Լեբեդի գլխավորած Տուկայի դիվի-
զիան Բաբու մսավ կոտորածի տասներորդ
օրը: «Մենք ակնաւստեն էինք այն բանի,-
ասում էր Պրիմակովը,- թե ինչպես ստեղծ-
ված իրադարձության մեջ, սկիզբ առած հա-
կահայկական վայրի ջարդերը հանգեցրին
մարդկային բազմաթիվ զոհերի: Հաճված
օրերի ընթացքում տասնյակ հազարավոր
հայեր զրկվեցին ճանիփից, բռնությամբ
տարազանեցին հանրապետությունից...»:
Նա բարձրաճայնեց եւ այն, ինչի մասին
համառոտեց ցանկանում էր լռել Գորբաչո-
վը՝ դեռական մակարդակի խայտառա-
կության մասին. «Հայկական ջարդերին
մախորդել էր Իրանի հետ խորհրդային դե-
սական սահմանի անմախաղեղ ավերու-
նը, բայց միաժամանակ տարօրինակ է, որ
այստեղ ոչինչ չի ասվում այդ մասին»:

...Վերջին խոսակցությունը Եվգենի
Մախիմովիչի Պրիմակովի հետ սեղի ունե-
ցավ 2000 թվականի հունվարի 13-ին: Այդ
օրը «Նեզավիսիմայա գազետան» ութե-
րորդ էջում տղագրեց իմ «Չավարսված ող-
բերգություն» հոդվածը, որի ենթավերնա-
գիրն էր՝ «Տառը տարի առաջ աշխարհն ի-
մացավ Բաբուի հայկական ջարդերի զոհե-
րի մասին»: Ինձ աղբեցրեց այն, թե ինչ-
դիսի հուզառաս ձայնով Եվգենի Մախի-
մովիչը երախագիտություն հայտնեց այն
բանի համար, որ Նյուրթում ես սեղարդել էի
ոչ միայն մեջբերումներ խՍՀՄ Գերագույն
խորհրդի այն սխրահռչակ նսաւոջանում
իր ելույթից, այլև դաւոտղանության մա-
խարար Դմիտրի Յազովի, ներին գործերի
մախարար Վադիմ Բակասիմի եւ գնդա-
դես Նիկոլայ Պետրուսենկոյի ելույթների
սեփսերը: Բանն այն է, որ Պրիմակովը,
այդ մեծ մարդսերը (մնամների մասին եմ
ասում, թե մինչեւ խոր ծերություն դա-
դանել է մանկական հոգին) այդ օրը՝
1990 թվականի մարտի 5-ին համառոտեց
հասավ նրան, որ խՍՀՄ Գերագույն խորհ-
րդի ամբիոնից անղայման ելույթ ունեճան
առաջին հերթին բոլոր նրանք, ովքեր իրենց
աչրով են սեսել, թե ինչպես է թափվում
հայերի արյունը:

...Հեռացավ մեզանից այն մարդը, որին
հաճախ էր հաջողվում փոխել իրադարձու-
թյունների ընթացքը: Եվ նա բարիք էր գոր-
ծում ոչ թե ուժով, այլ՝ համառությամբ:

Գրառումներ

«Բեյրութ ինտերնեթը» հյուրանոցի
մախարահուն նսած էր Եվգենի Պրի-
մակովը, որն այդ ժամանակ Մոսկվայում
Գիտությունների ակադեմիայի Արեւելա-
գիտության ինստիտուտի սնորեն էր եւ հա-
ճախ էր լինում Միջին Արեւելքի երկրնե-
րում, հասկաղես Բեյրութում՝ որդես
կոնֆլիկտի կենսոն:

Պրիմակովին ուղեկցում էին ՍՍԿԿ
Կենսոնական կոմիտեից երկու հրահան-
գիչ, ազոնությամբ ռուս տղաներ, որոնցից
մեկը՝ Մասնաւոլը, հայ իրականության
հետ կաղված մեկն էր, ֆանի որ Ալթիրում
աշխատել էր լուսահոգի եղվարդ Խոջա-
յանի հետ ու նրա միջոցով ծանողացել,
մեռնացել նաեւ, հասկաղես Միջին Ա-
րեւելքում աշխատող հայ դիվանագետնե-
րի հետ:

Օրերը հանգիստ էին, որեւէ բախում չէր
մախատեսվում, եւ դա էր դասճաղը, որ Բեյ-
րութ իրավիղեք Սերո խանգաղայնը, որն
աղում էր Մոսկվայից ժամանած դասվի-
րակության հետ նույն հյուրանոցում:

Պայմանավորված ժամին, վերելակի
դռան աղջեւ սղատում եմ Սերոյին եւ այդ
դաիին ինձ եմ մոտենում միջին հասա-
կի, երկու կին տղրակներով ծանրա-
բեռնված:

Ձեռների ֆոտոխցիկը սեսնելում դես
հասկաղես, որ աղջիկները Սերոյի հետ
նկարվի կուղեն:

Նկարվեցին, Սերոյին նվերներ սվեցին,
որոնք Վարդեսն ընդունեց ուրախու-
թյամբ, աղմուկով ու կասակներով:

Այդ ընթացքում մոսկովյան հյուրերը
նայում են, խնդմոնում, ծիծաղի ձայն է
լսվում, գուղես եւ Սերոյի հետ չկաղված,
իսկ վերջինս նսածների կողմը մի ասն-
թող հայաղք է նեսում ու հերոսի նսանը
կրծին փակաղած՝ հղարս-հղարս դուս
զալիս փողոց ու հարցում:

- Ռոմիկ ջան, եղ ո՞վ էր եղ լակոցը:

«Եղ լակոցը» դարձավ ՍՍՀՄ ՊԿԿ-ի
մախարահ, Մինիստրների խորհրդի մա-
խարահ եւ այն մարդկանցից էր, որ հիրա-
վի արճանի էր դեկավար լինելու:

Տարիներ բարունակ նա անմիջական
կաղի մեջ էր, հասկաղես Յասեր Արա-
ֆաթի հետ, որի դաիակախումը, երբ նա-
տում էր դեսդանասան այդու տղավար-
ներից մեկուն, 2-3 օր այդ տղավարի
կողից անցնել չէր լինում...

Գրվածին հավելեմ, որ Եվգենի Մախի-
մովիչը թվում էր անհաղող մեկը, սա-
կայն առաջին իսկ սփումից հետո զգաց-
վում էր մի անկեղծություն ու ջերմու-
թյուն, որն ավելի ուո դառնում էր անմի-
ջականության զգացողություն: Խոսող
մեղմ էր, հսակ, բացաղիկ հունորով:

Չեմ կարող տարին հիւել, բայց անհրա-
մարի ու հոզաւոաս էր կոնջ հիվանդ լի-
նելու դասճաղով (որը վախճանվեց):

Առիթները փչեւ եղել Եվգենի Մախի-
մովիչի հետ երկար գրուղելու, բայց մեկ-
երկու հանդիպում ինձ բերեցին այն եզ-
րակաղություն, որ նա լավատեղյակ է հայ
իրականությանը, հասկաղես զարմաց-
րեց Կիլիկյան երջանի իմացությունը
(զուղե իմ չիմացության ֆոնի վրա) եւ ա-
ռաջին անգամ նրանից լսեցի, որ Կիլի-
կիայի հայ թագավորների եւ Պորտուգա-
լիայի թագավորների միջեւ ազգակաղ-
կան կաղի է եղել: Փասսը ճսվեց ասն
ուո, երբ Ռոբերտո Այուլբենկյանի «Հայ-
դորտուգաղական հարաբերություններ»
աշխատությունը ձեռնա ընկավ:

Մեկ այլ հիւարճան նյութ եմ ուզում
նել: Կար ժամանակ, որ երջանաղվում էր
այն թեման, թե սուլեսներն ուզում են ինչ-
որ տարածք Թուրքիային տալ եւ Անիի եր-
ջանն աղնել: Եվգենի Մախիմովիչն այդ
աղիթով կասակով ասաց. «Եթե գեիի
հունը (Ախուրյանն ի նկատի ունեւաղվ) այդ-
հան խորը չլիներ, Անոն երվանդովի-
չը ժամանակին նրա հունը կփոխեր...»:

Եվգենի Մախիմովիչը, որդես Միջին
Արեւելքի բացաղիկ մասնագետ, դեսդա-
նասան անճանակաղմի համար տարեր
տարիներ երկու անգամ զեկուղունով
հանդես եկավ՝ ասս հարցեր դարզաղբա-
նելով եւ մեկնաղբանելով:

Անուոես, մեզ մոտ էլ դեսդանասանը
կային ընսրյաղներ, որոնց հետ Պրիմա-
կովն ավելի էր սփվում ու աղնչվում:
Նրանց թվում առաջինը Հայաստանի այ-
սուղա արզործնաղարար եղվարդ Նալ-
բանղյանն էր: ՌՈՄԵՆ ԿՈՉՏՈՅԱՆ,
1983թ.

Լրացավ 77 ԳԱԱ լուսնու-թյան ինստիտուտի առաջա-սար գիտությունների դոկտոր Մուրադ Կարամյանի ծննդյան 50-ամյա հոբելյանը: Դոկտոր Կարամյանը ծնվել է 1965թ. հուլիսի 3-ին Երևանում, կարային զինծառայող, խորհրդային եւ արդար 77 զինված ուժերի սպա՝ գեներալ - մայոր Լեւոն Կարամյանի ընտանիքում: 1990թ. գերագույն-ցուցանիշով Երևանի Պետական համալսարանի լուսնու-թյան ֆակուլտետի շրջանակում է ուսումը ԵՊՀ-ի աստիճանա-րանում: Զուգահեռաբար Մուրադ Կարամյանը դասախոսական աշխատանք է կատարել ԵՊՀ-ի Միջազգային հարաբերություննե-

վրա, որոնց զգալի մասը գիտ-ական օրգանառության մեջ էր դրվում առաջին անգամ, բացա-հայտվում են հայկական կամավորական խմբերի եւ ազգային գու-մարակների կազմավորման գոր-ծընթացը եւ ռուսական զորամա-սերի կազմում նրանց մարտական գործողությունները Կովկասյան ռազմաճակատում 1914-1917թթ.:

2003թ. 77 ՊՆ Սարդարապատի հուշահամալիր, ազգագրության եւ ազգային-ազատագրական թանգարանի գիտական խորհրդի որոշմամբ լույս է տեսնում «Գեներալ-լեյտենանտ Զովհաննես Գալստյան» գիրքը (նուսերեն եւ հայերեն), որտեղ նորահայտ արխիվա-յին վավերագրերի ու նյութերի հի-

2010թ. հրատարակվում է «Ռու-սական կայսրության բանակի հայ զորամասերի հայկական կազմավորումների եւ Հայաստանի Հանրապետության ռազմական լուսնու-թյան աղբյուրագիտական ուրվագծեր (XIX դարի վերջ-XX դարի սկիզբ)» աշխատությունը, որտեղ ներկայացված են հայ զի-նուժի լուսնու-թյան աղբյուրները: Պարզաբանվում է, թե ում կող-մից, երբ եւ որտեղ են ստեղծվել այդ աղբյուրները եւ ինչ են դրանք բո-լանդակներ: Այս աշխատությունը հերթական ծանրակշիռ ներդրում էր հայկական ռազմական լուսնու-թյան աղբյուրագիտական հեռ-վի ստեղծելու գործում:

Հայ ռազմական արվեստի լուսնու-թյան ուսումնասիրման գոր-

Հայ զինուժի եւ ռազմական արվեստի լուսնու-թյան մասնագետ

Մուրադ Կարամյանի 50-ամյակի առթիվ

րի լուսնու-թյան ու հայ ժողովրդի լուսնու-թյան անբրններում որ-դես դասախոս, արդար ավագ դասախոս: 1998թ-ից մինչեւ այ-սօր աշխատում է 77 ԳԱԱ լուսնու-թյան ինստիտուտում որդես ա-ռաջա-սար գիտություն: 2002-2004 թթ. նա համատեղությամբ աշխատել է 77 ՊՆ Սարդարա-պատի հուշահամալիրի ազգագրու-թյան եւ ազգային-ազատագրա-կան թանգարանի լուսնու-թյան բան-գարանի գիտական գծով փոխնո-սերն:

ման վրա լուսնու-թյան եւ Հա-յաստանի առաջին հանրապետու-թյան առաջին ռազմական մա-խարար, գեներալ-լեյտենանտ Զով-հաննես Գալստյանի կյանքի ու գործունեությունը: Առաջին ան-գամ տպագրվում են նա հուշերն ու համառոտ կենսագրությունը 77 ռազմական նախարարության 1918-1920թթ. գործունեության մասին:

Պատմաբանը 2007 թվականին ավարտում է «Հայագի զինվորա-կանները ռուսական բանակում» (XIX դարի վերջ-XX դարի սկիզբ) գիրքը, որը 77 ԳԱԱ լուսնու-թյան ինստիտուտի գիտական խորհրդի որոշմամբ լույս է տեսնում 2008թ-ին: Գրվում, որը լույս է տեսել 77 ՉՈՒ Գլխավոր շտաբի ղեկավար, գեներալ-գնդապետ Սեյրան Օհանյանի նախաբանով, Ռուսաստանի Դաշնության եւ Հայաստանի ազ-գային արխիվների նորահայտ փաստաթղթերի հիման վրա լուսնու-թյան եւ ռուսական բանակի մի շարք հայագի զինվորական-ների՝ գեներալների եւ սպաների ռազմական կենսագրությունները, ռուսական զորքերի շարքեր զորա-ստակների կազմում նրանց ան-ցած մարտական ուղին եւ սխրանք-ները: Հասկանալի է մեծ ուժերու-թյունը եւ դարձվել Առաջին համա-շխարհային պատերազմի շարքե-րին ռուսական կազակային զորքե-րում ծառայած, մարտական բարձ-րագույն շքանշաններով եւ մեդալ-ներով պարգևատրված հայագի գեներալների, սպաների եւ զին-վորների սխրանքների վերհանմա-նը:

ծում ներդրած ավանդի համար Մուրադ Կարամյանը պարգե-տատրվել է 77 ՊՆ «Անդրանիկ Օ-զանյան» մեդալով (2010թ.):

2014թ. Առաջին աշխարհամա-ր-սի 100 - ամյակի կապակցու-թյամբ Մ.Կարամյանը հրատա-րակում է «Հայերի մասնակցու-թյունը Առաջին համաշխարհային պատերազմին (1914-1918թթ.)» գիրքը (նուսերեն եւ հայերեն): 2015թ. հրատարակվել է նա «Հայ-կական բանակը 1918-1920թթ. (Փաստաթղթերի եւ նյութերի ժողո-վածու)» արժեքավոր աշխատու-թյունը:

Մուրադ Կարամյանը նաեւ ռազմական լուսնու-թյան գիտա-մեթոդական եւ ուսումնական ձեռնարկի հեղինակ է: 77 ՊՆ կողմից 2001թ. հրատարակված «Հայերնիւ եւ ծառայություն» ու-սումնական ձեռնարկի համաի-րդակներին է, որը նախատեսված է 77 զինված ուժերի սպաների եւ ենթասպաների համար:

Մուրադ Կարամյանի գրչին են լուսնու-թյան Հայաստանում եւ սփյուռքում տպագրված բազմա-թիվ գիտական հոդվածներ: Դրանցում նա անդրադարձել է ինչպես 1914-1920թթ. հայկա-կան ազգային զինուժին, այն-պես էլ հայ զինուժի կանոնադ-րություններին, մարտական հա-հանգներին, XIX դարի վերջի եւ XX դարի սկզբի հայագի զորա-մասերի, գեներալներ Պավել Բե-ժանյեկի, Մովսես Սիլվյանի, Լեւոն Տիգրանյանի, Քրիստափոր Արարսյանի, Զովհաննես Գալստյանի եւ շատ այլոց կյանքին եւ մարտական գործունեությանը: Հասկանալի է այն, որ բազ-մաթիվ հայ զորամասերի եւ զին-վորական գործիչների մասին ա-ռաջին անգամ գրել է դոկտոր Կարամյանը, վերականգնելով մոռացության մատնված բազմա-թիվ հայ զինվորական գործիչնե-րի անունները:

Հիսունամյա հոբելյանը բոլորած գիտնականին մաղթում ենք նորա-նոր հաջողություններ եւ նվաճում-ներ լուսնու-թյան արժեքավոր փա-ստաթղթերի հայտնաբերման, գիտա-կական օրգանառության մեջ դնելու եւ նոր աշխատություններ հրատա-րակելու գործում:

ՔԵՆՅԱՆ Գ.Մ.
Քաղաքական գիտությունների դոկ-տոր, պրոֆեսոր

Քարերար գիտնականը՝ Ջորջ Արոյան

Անցյալ տարի լրացավ ամերիկահայ հայրենասեր գիտնական, բարերար, հայրենական հոգեւորկ մտածող Ջորջ (Գեորգ) Արո-յանի 85-ամյակը:

Ավերիչ երկրաբանական գիտ-ություններով, նա 1989թ. առաջին անգամ այցելեց հայրենի: Զմեռանակ, որ նա աղետի գոտու բազմաթիվ անօթեան ընսա-նիներին տարածեց շրջանակ ամեն ամիս օգնության գումար էր փոխանցում:

Այդ ընթացքում նա մոտ միս հոգացավ Երևանի եւ հարակից օրգանների կենցաղային աղբի վերանվազման ձեռնարկություն ստեղծելու վերաբերյալ, քանի որ, ըստ նրա, աղբն ու սարստակ թափոնները կարող են դառնալ... ազգային հարսության աղ-բյուր: Ի դեպ, այս արտահայտությունը հետագայում դարձավ թե-ւավոր ու սարածուն:

1990թ. նա վերսին Սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտեի հերթական հրավերով այցի նախօրեին դասա-սեյ էր տեսնական եռալեզու (գերմաներեն, անգլերեն, հայե-րեն) մանրամասն նախահաշվարկ, որը սրամարդկեց Երևանի ֆախտրորի փոխնախագահ Բայբուրդյանին: Հանդիման ըն-թացքում «Ե+Գ Արոյան» ինժեներական ընկերությունը, իրա-վական անձի կարգավիճակով, ծանաչվեց որդես խորհրդատու եւ լիազորվեց արթեր ընկերությունների եւ անհաս անձանց հետ վարելու համադասարան եւ անհրաժեշտ բանակցություններ:

Հանդիման կազմակերպվեց նաեւ ՀԽՍՀ բնության պահպա-նության լուսնու-թյան կոմիտեի նախագահ Թարգումանյանի հետ, վերջինս նրան ներկայացրեց հասուկ խնդրանք՝ Զանգեզուրում ղրնձի եւ մոլիբդենի էկոլոգիապես մաքուր արտադրություն կազմակերպելու նպատակով արտահանման ֆիրմաների հետ վարելու համադասարան բանակցություններ:

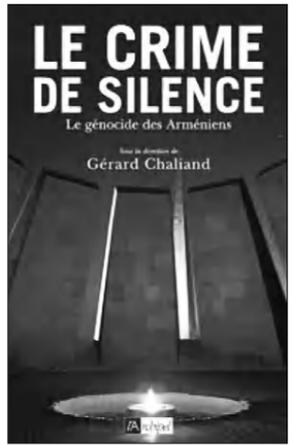
1993 եւ 1995 թվականներին, որդես կառավարական հյուր, Ա-րոյանը վերին ասյաններին ներկայացրեց կեղտաղբերի, անաս-նադահական եւ այլ թափոնների կենսաբանական վերանվազ-ման նպատակով Երևանում աղբամբակում գործարան կառու-ցելու ծրագիր: Դրանց մշակումը կադաժիվեր ֆաղախ միկրոկլի-մայի մաքրությունը, ինչպես նաեւ կենսաբանական՝ առանց ծխազոյացման, մշակումից կատարվելու կոմիտես, արթեր ֆի-րմի դարարաններ, իսկ արտադրված ջերմությունից՝ էլեկտրա-էներգիա:

Շահագրգռված բոլոր կողմերը, հասկանալի Երևանի ֆախտր-հուրը, հանդես էին բերում անհասկանալի դաժնալիցություն, թեեւ առաջարկությունը գիտնականներն լուսնու-թյան մասնաբաժնի էր:

Հարկ է նշել, որ մինչ 1998թ. թուականի անցնելը, Ջորջ Արոյա-նը տարածեց շրջանակ զբաղեցրել էր արեւմտագերմանական հայտնի «Օւազ» ֆիրմայի արտահանման կապերի փոխնո-սերն եւ գլխավոր ինժեների դասակարգությունները:

ԱՐԹՈՐ ԵՎԱԿՏԵՐՅԱՆ

«Լուսնու-թյան հանցանքը» ժողովածու Ֆրանսիայում

Ֆրանսիական L'Archipel հրատա-րակությունը հակամարտություննե-րի մասնագետ եւ ծանոթարհորդ ժերար Շալյանի ղեկավարությամբ լույս է ընծայել «Լուսնու-թյան հան-ցանքը» աշխատությունը, որտեղ խաղաղության Նոբելյան մրցանա-կի դափնեկիր եւ «Միջազգային նե-րում» կազմակերպության հիմնա-դիր Շոն Սաիբայրը եւ ամերիկացի, բրիտանացի, գերմանացի, ֆրան-սիացի եւ հայ մի խումբ գիտնական-ներ խոսում են Հայոց ցեղասպանու-թյան փաստերի եւ ծանաչման լուսնու-թյան մասին: Ամեն ինչ սկսվեց 1984-ին, երբ հայերի զինված թա-րախի շնորհիվ միջազգային լրատա-րակությունը, իսկ 1987 թ. նույն կերպ վարվեց Եվրոպայի խորհուրդը:

Վիեննական դատաբանական լուսնու-թյան մասին 1979 թ. ինժեներական Բերտան Ռասսելի դասա-րանին փոխարինեց ժողովուրդների մշակական դասարանը: Վեր-ջինս Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված նիսը Փարիզում անցկացրեց ժերար Շալյանի նախաձեռնությամբ: «Լուսնու-թյան հանցանքը» գրվում ընդգրկված են հարցի մի շարք մասնագետնե-րի, այդ թվում էլ Թեոդորի, Ռիչարդ Զովհաննիսյանի, Ժիլյան Լիդարիսյանի, Լեո Կուրեի եւ ժո Վերհովենի հետազոտություն-ները: Գրի առաջին հրատարակությունը լույս է տեսել 1984 թ., Փարիզի «Ֆլամարին» հրատարակությունում, լուսնու-թյան Պիեռ Վիդալ-Նաբեի նախաբանով:

Ցեղասպանության 100-րդ տարեկից կադակցությամբ վերա-հրատարակված աշխատությունը ընթերցողին է տեսնում դեղի այն ժամանակահատվածը, երբ Հայոց ցեղասպանության վերա-բերյալ կային սակավաթիվ ուսումնասիրություններ, եւ երբ Փարիզը իրեն զիջեց լուսնու-թյան հայտնաբերման հարցում: Գ. Բ.

Օսմանյան կայսրության անկումից հետո՝ 1920 թ. Իրաքը անկախություն ստացավ բրիտանական մանդատի ներքո: Հաջորդ հինգ սասանյակների ընթացքում տարակազմակամ և իրաքյան միադեմոկրատիաները գործակցում էին և միաժամանակ մրցակցում, միասին ձևերով փրկելի խոստովություններ: Ամեն ինչ փոխվեց, երբ Իրաքում սուննիների գլխավորությամբ իբխանությունը սփռեց Բասա կուսակցությունը, և նախագահ դարձավ Սադդամ Հուսեյնը: Իրանում 1979 թ. սեղի ունեցած իսլամական հեղափոխությունից հետո Սադդամը որոշեց օգտվել հարեւան երկրի թուլությունից և վերահսկողության սակ առնել նավթի հարուստ հանավայրերը: Ութ տարի տեւած դաշտերում ընթացքում Բաղդադին այդպես էլ չհաջողվեց հաջողության հասնել: 2004 թ. Հուսեյնի վարչակարգի անկումից հետո երկրորդ հարաբերությունները կարգավորվեցին: Իրաք վերադարձած սարգսիր շահաբադինը ստեղծեցին իրենց կուսակցություններն ու արժույթները: Առաջին ազատ ընտրություններից հետո դարձվեց, որ ժողովը կազմում են Իրաքի բնակչության առնվազն 60 տոկոսը: Խորհրդարանում մեծամասնություն դառնալով՝ նրանք կազմեցին իրենց կառավարությունը, ինչպես նաև զբաղեցրին բանակի ստաբիլ կամ դաշտային մեծ մասը:

Հասուկ ջոկասներ, անօդաչու սարքեր և օդում

Թվում էր՝ Թեհրանը հասել է իր նպատակին. Իրանից արեւմուտք ի հայտ է եկել շահ արաբների բարեկամական դեմքերը: Սակայն ինքնակոչ «Իսլամական դեմոկրատիայի» հայտնվելը նոր հոգսեր դրսևանեց Թեհրանին: Վերջին տարիներին

Թեհրանն ինչպես և ինչով է կռվում «Իսլամական դեմոկրատիայի» դեմ

Իրանը Մեծավոր Արեւելում դարձել է հակամարտության և հակաիրաքյան դիմադրության առաջնորդ, բայց նախահարձակ սուննիական խալիֆաթի ստեղծումը հարվածի սակ դրեց իրանցիների ձեռքերում: Բացի դրանից, Իրանը չէր կարող բախտի ֆնահառային հանձնել շահ Իրաքից: Երբ Իրաքում զենքի փոխանակումները զսնվող ժամերի սրբավայրերը: Հարկավոր էր փրկել Բաղդադի վարչակարգը: Անմիջական միջամտությունը կարող էր առաջացնել միջազգային խնդիրներ և զայրացնել սուննիներին, որոնց հետ Իրաքի ներկայիս կառավարությունը ջանում է ընդհանուր լեզու գտնել: Ռուսաստանի դաշնային և վերլուծաբան **Գեորգի Միրսկին** կարծում է, որ իրանցիների ներխուժման դեմքում սուննի իրաքիները կանցնեն թե՛ մեծամասնություն: «Եթե Իրանը իր բոլոր ուժերն ուղղեր «Իսլամական դեմոկրատիայի» դեմ, ապա կհաղթեր: Սակայն 1300 տարի լուսավորչական և արաբներն աղյուսում են ինչպես ռուսներն ու կասուներն: Բացի դրանից, իրանա-իրաքյան դաշտերում չի մոռացվել, վերջինս անհավանականորեն ողջ են: Եթե իրանցիները Իրաք մտնեին զորքեր, սանկեր, հրետանի, հրթիռներ, ապա իրաքիները կաղաչաներին նրանց դեմ», հայտարարել է Միրսկին «Լենինգրադ» կայսերական սլավոն հարցազրույցում: Այս ամենը նկատի ունենալով՝ իրանցիները շատ փոքր են հասուկ ջոկասների, խորհրդատուների և օդումի վրա: Իսլամական հեղափոխության դաշտային կորուստի հասուկ ստորաբաժանման առաջին 500

մարտիկները Իրաք մտան 2014 թ. հունիսին: Այդ դեպքում սկսած Իրանը մեծացնում է իր ռազմական ներկայությունը վստահավոր սեղանատեղում: Որպես կանոն, իրանցի հասուկ ջոկասալիները գործում են իբրեւ շահ աշխարհագրալիներ: Իրանցի մարտիկներին բացատրում են, որ անհրաժեշտ է կասեցնել «Իսլամական դեմոկրատիայի» ծավալումը, այլապես դաշտերում կլինի նաև իրանական հողում: Իրաքի երկրի մեծ մասում են իրանական «Մոհաբեր-4» և «Արադի-3» թռչող սարքերը: Ռադիոկալանման իրանական համակարգերը թույլ են տալիս զարգանալ իսլամիս գրողալիների խոսակցությունները: Իրանական օդումի F-4 «Ֆանտոմներ» հարվածներ են հասցնում իսլամիսների դիրքերին, իսկ Բաղդադում իրանցի զենքերը ռազմական գործողությունների ծրագրեր են կազմում: Ամերիկացիների հավաքների համաձայն, Իրաքում կռվում են շուրջ հազար իրանցի խորհրդականներ և հասուկ ջոկասալիներ: Մամուլ թափանցած տեղեկությունները վկայում են, որ 2014 թ. դեկտեմբերի 31-ին Իրանը և Իրաքը իսլամիսների դեմ ուղղված ռազմական դաշինք են ստորագրել: Իրաքում իրանցի մարտիկների ներկայության մասին Թեհրանում դաշտային ջոկասները հայտարարում, սակայն «Կոդս» հասուկ ստորաբաժանման հրամանատար, զենքերալ **Զատեն Սոլեյմանի** ասել է, որ Իրանը ներկայումս «Իսլամական դեմոկրատիայի» դեմ կռվող միակ երկիրն է: Արեւմուտքի դիվանագետները չեն ստանալու են տալիս Իրաքում իրանցիների ներկայությունը:

Հարվածային ուժ

Միայն օդումի հարվածներով դաշտերում չեն հաղթել: Անհրաժեշտ է նաև դիրքերը դաշտում և ֆաղաները դաշտում հեծնակ, ըստ որում՝ տեղացիներից կազմված: Իրաքում այդ ուժը շահ աշխարհագրում է: «Իսլամական դեմոկրատիայի» սրբազան հարձակման ժամանակ հիմնականում Իրաքի հարվածում աղյուս շահների առաջնորդ Ալի Միսանին մարտնչելու և սրբավայրերը դաշտային իրանական արձակեց: Շահ աշխարհագրը միավորված է «Ալ Խաբեթ Ալ-Հաաբի» կազմակերպության մեջ: Մարտիկներին մարտում են իրանցի զինվորականները խորհրդատուների գլխավորությամբ, զենքեր իրանական է՝ հրետանի հակասանկալիս ռեակտիվ արկեր և այլն: Շահ աշխարհագրայինները կազմում են ջիհադիստների դեմ կռվող իրաքյան ուժերի հիմնամասը: Աշխարհագրի գործողությունները համակարգում է վերահսկող իրանցի զենքերալ Սոլեյմանին: Արեւմուտքի անբավարար աջակցությունից հիասթափված ֆրոնտը նույնպես դիմում են Իրանի օգնությանը: 2014 թ. հունիսից Թեհրանն իրաքից ֆրոնտերը ստանում է զենքեր, զինվորական խորհրդատուներով և օդումի հարվածներով: **Բարեկամ լինել, և ոչ թե ենթարկել**

Պաշտերազմը վաղ թե ու լավարկի, և շատերը կարծում են, թե աղաքայում շահների ու ֆրոնտի աշխարհագրների միջոցով Թեհրանն իր կամքը կթելադրի Բաղդադին: Իրանի դեմադրական և կոռուպցիոն հիմնադրամներն օգնում են իրաքյան շահ խմբավորումներին: Թեհրանը

զարգացնում է կաղերը նաև Մասուդ Բարզանիի «Զրդասանի ժողովրդավարական կուսակցության» և Ջալալ Թալաբանիի «Զրդասանի հայրենասիրական միության» հետ: Մարտում «Դիլի» համալսարանի աշխատակից **Ջեյմս Բարրին** կարծում է, որ արտերկրում ստեղծվող բարեկամական արժույթներն ու խմբավորումները, սկսած դեմքում՝ իրաքյան շահ աշխարհագրի միջոցով «Իրանցիները կարող են ազդեցություն գործել հարեւան երկրների վարչակարգերի վրա»: Միջոցով վերլուծաբան **Գեորգի Միրսկին** մղում է, որ Իրանի նպատակը «Իսլամական դեմոկրատիայի» դեմ չեն շահ սարածում և Բաղդադի իբխանության վերահաստատումը: «Շահ իրաքիները երբեք չեն համաձայնի, որ Իրաքը դառնա Իրանի արեւմտյան, բայց դեմ չեն լինի երկու շահ դեմոկրատիների դաշտային, գործընկերային հարաբերություններին: Ուստի իրանցիները չեն ուզում այնպիսի տրավորություն ստեղծել, թե Իրաքում Թեհրանի խամաճիկներն են իբխում: Իրանին դեմ է միասնական Իրաք, որտեղ կգերիշխեն շահները, բայց սուննիները նույնպես կմասնակցեն կառավարմանը, և Թեհրանը առանց դաշտերում, անաղմուկ կերպով այնտեղից դուրս կղեր ԱՄՆ-ին, թուլացնելով նրա ազդեցությունը», ընդգծում է Միրսկին: Նման հեռանկարն այնքան էլ դուր չի գալիս ԱՄՆ-ին, բայց ամերիկացիներն ընտրություն չունեն, քանզի ջիհադիստների դեմ մարտնչող միակ լուրջ ռազմական ուժը շահ աշխարհագրն է իրանցիների գլխավորությամբ: **Պատասխան Գ. ԲԵՇԵՅԱՆԷ**

ՎիվաՄեյ-ՄՏՍ. 10 տարի անց ընկերություն

Հուլիսի 1-ին ՎիվաՄեյ-ՄՏՍ-ը նեց իր գործունեության 10-ամյակը. ընկերություն, որն իր օրինակով է սահմանել ինչպիսիք մեթոդ է լինի բիզնեսի առաքելությունը և հարաբերությունները հասարակության հետ: ՎիվաՄեյ-ՄՏՍ-ի գլխամասային գրասենյակում կայացած մամուլի ասուլիսի ժամանակ գլխավոր սօրտեն **Ռալֆ Յիրիկյանը խոսել է ընկերության կարելուհանդիմանումների մասին:**

ՎիվաՄեյ-ՄՏՍ-ի նշանակալի ձեռքբերումները վերաբերում են ոչ միայն կասարողականի արդյունավետությանը՝ դեռևս չգերազանցված ցուցանիշներին, այլև՝ հասարակության հետ հաստատված հարաբերություններին: Բիզնեսի և հասարակության միջև իրական համագործակցությունը, խարսխված դաշտային հարաբերության, դաշտային հարաբերության և թափանցիկության սկզբունքների վրա, ավելին է, քան բիզնեսի և սոցիալի միջև հարաբերությունների ավանդական մոդելը: Պատասխանատու գործունեությանն ուղղվել է ինքնակամ և այս սարք սարիների ընթացքում ՎիվաՄեյ-ՄՏՍ-ի թիմի միասնական ջանքերի շնորհիվ ձեռավորված արդյունավետ և նորարար կառավարման մեթոդի վրա: Որպես այդպի-

սին՝ ՎիվաՄեյ-ՄՏՍ-ի կազմակերպական առանձնահատուկ մեթոդը հեշտ է կրկնօրինակել, սակայն ընկերությունը միշտ դաշտային է եղել՝ կիսելու իր գիտելիքները, փորձն ու արժեքները հանուն համայնքի բարօրության և կայուն զարգացման: Հայաստանի հեռահաղորդակցության առաջատար օպերատորն առաջինն է մի ամբողջ ցուցանիշներով. շուկայում ընկերության մասնաբաժինը կազմում է ավելի քան 60%՝ ավելի քան 2 միլիոն բաժանորդներով, որոնցից 1,12 միլիոնն օգտվում է սվայների փոխանցման ծառայություններից: ՎիվաՄեյ-ՄՏՍ-ն ավելի մոտ է դարձել իր հաճախորդներին՝ համարադեմոկրատիկ ամբողջ սարածում գործող 92 տղասարկման կենտրոնների միջո-

ցով, որոնցից 2-ն աշխատում են Եվրոպայի և յոթ օր՝ շուրջ 200-ի սկզբունքով: 494 ռուսից գործընկերների միջոցով ընկերությունը ռուսից ծառայություններ է սրամարդում աշխարհի 196 երկրում: 615 բնակավայրերում (այդ թվում՝ 48 ֆաղաններում) միջնաճակատի DC HSDPA-ի հասանելիությամբ՝ Հայաստանում ամենաբարձր 3.5G ցանցն ընկերության գլխավոր առավելություններից է՝ բաժանորդներին ձայնային և սվայների փոխանցման բարձրարկ ու նորարարական ծառայություններ մատուցելու հարցում: ՎիվաՄեյ-ՄՏՍ-ը Հայաստանի անգերազանցելի առաջատարն է բջջային ցանցի ծածկույթով: 3G ցանցը (ավելի քան 1175 բազային կա-

յան) հասանելի է բնակչության 98,8%-ին, իսկ 2G ցանցի ծածկույթը կազմում է 99,8%: 2009-ին ընկերությունն էլ ավելի նորարարական ծառայություններ է առաջարկել իր բաժանորդներին՝ առաջին անգամ Հայաստանում գործարկելով ներքինման մինչև 150 Մբթ/վրկ արագություն ապահովող 4G/LTE ցանցը: Ներկայումս 4G ցանցը (շուրջ 250 բազային կայանով) հասանելի է բնակչության 45,7%-ին՝ ներառելով Հայաստանի 7 ֆաղան: Մեքսիկոն է աղյուսակողմնապես արագորակությամբ հասարակության հանդեպ սահմանած դաշտային ծառայություններին՝ ՎիվաՄեյ-ՄՏՍ-ը սարք սարիների ընթացքում շուրջ 28,9 միլիարդ դրամ է հասկացրել՝ Կորորացի սոցիալական դաշտային ծառայության և իրականավորության և իրականացման համար: Ընկերության կաղիսալ ներդրումները կազմում են ավելի քան 182 միլիարդ դրամ: 2005-2015 թթ.-ի ընթացքում արժույթի կաղից և հարակից գործունեությունից հասույթը կազմել է ավելի քան 675,4 միլիարդ դրամ: Նույն ժամանակահատվածում ՎիվաՄեյ-ՄՏՍ-ը, որպես Հայաստանի խոշոր հարկատու, 188,2 միլիարդ դրամի հարկային դաշտային ծառայություններ է կատարել դեմոկրատիկ սկզբունքի նկատմամբ: Ստեղծման

օրվանից մինչ օրս, դառնալով 1400 խանդավառ ու փորձառու աշխատակիցներից կազմված թիմ (աշխատակիցների միջին տարիքը 34 է), ընկերությունը 66 միլիարդ դրամ է հասկացրել աշխատավարձային ֆոնդին: Մրցակցային աշխատավարձից բացի՝ աշխատակիցներին առաջարկվում են սարսեակ սոցիալական խրախուսումներ: «Ընկերության 10 տարիների ընթացքում մենք հաղթահարել ենք սեսեսական վայրկյանները և մրցակցության մարտահրավերները: ՎիվաՄեյ-ՄՏՍ-ը մեզ համար ավելին է, քան ընկերություն. այն մի ամբողջ կյանք է՝ լի սնունդ աշխատանքով, հաղթանակներով ու մարտահրավերներով: Հաջողության մեր դաշտային լուրջ ու վստահություն է տալիս՝ արժանավորելու մեր գործը հանուն մեկ ընդհանուր նպատակի, այն է՝ աղաքի ավելի բարձր մակարդակի կառավարումը: Անցած տարի սարիների ընթացքում մենք դարձել ենք առավել ձկուն, արդյունավետ, նպատակասլաց, դաշտային, թափանցիկ և առավել քան մոտ քան բաժանորդին ու հասարակությանը: Հնորակալություն վստահության համար. այն մեզ դաշտային ծառայություն է անել ավելին», - ասաց ՎիվաՄեյ-ՄՏՍ-ի գլխավոր սօրտեն **Ռալֆ Յիրիկյանը**:

ՎիվաՍեյ-ՄՏՄ-ը՝ «Ֆրեսկո» փառասոնի գլխավոր գործընկեր

Այս օրերին Երևանում եւ մարզերում անց է կացվում «Ֆրեսկո» արդի արվեստի եւ հոգեւոր ֆիլմերի միջազգային փառասոնը, որի գլխավոր գործընկերն է ՎիվաՍեյ-ՄՏՄ-ը:

Փառասոնին մասնակցում են խաղարկային եւ վավերագրական, լիամետրաժ ու կարճամետրաժ սարքեր ձեւաչափերի ֆիլմեր, սեսանյութեր, որոնցում դասադասվում են դասերազմները, բռնությունը, ազգային, կրոնական եւ որեւէ այլ սիմիլի խտրականությունը, մարդկային գործունեւորի հետեւանումը ծագած է-կրոնական արեւելքում ու արեւմուտքում:

ՎիվաՍեյ-ՄՏՄ-ը «Ֆրեսկո» մասնակցներին կինոփառասոնի անցկացման ոչ ֆորմալ մոտեցում է առաջարկում փառասոնի բոլոր փուլերում՝ կինոդիտումից մինչեւ միջոցառումների անցկացման վայրեր: Չորսամյա պրոյեկտի շրջանակներում ֆրեսկոյի հրաշալի ֆիլմերը, ֆոտոցուցահանդեսները եւ ներկայացումները դուրս են եկել կինոդիտումներից ու բառի բուն իմաստով մեկն են փողոց:

Շուրջօրյա բացօթյա ցուցադրություններն ու «առանց սոնսի» կինոդիտումները դարձել են հայաստանցիների առօրյա անբաժան մասը: Սովորական աթոռներին փոխարինել են հասուկ դարձել, իսկ փառասոնի սեղանի եւ օտարերկրյա դասերական իշխուրդը փառասոնի «անհաս հերոսներ» լինելու փոխարեն հանդիսատեսի հետ են, ժամանակավորապես դառնալով մրանց՝ կինոաշխարհի ճանաչման ուղեկից-ընկերներ:

Ոչ ֆորմալ մոտեցում է ցուցաբերում նաեւ կինոդիտումների վայրերի ընտրության հարցում: Նմանափոխ ակցիաների համար արդեն սովորական դարձած՝ Երևանյան կենտրոնի փոխարեն ցուցադրություններն անց են կացվում ֆալաֆի հանրապետական վայրերում (այգիներ, եկեղեցիների բակեր): Փառասոնի որոշ միջոցառումներ նախատեսվում է անցկացնել Երևանից դուրս՝ Հայաստանի գեղատեսիլ անկյուններին մեկնելով՝ Հայաստանում: Մասնակցները հնարավորություն կստանան մասնակցելու Հայաստանում նախադեպ չունեցող ճամբարային կինոարվեստի:

Փառասոնն առանձնակի նշանակություն է սալիս նաեւ սոցիալական հասուկ խմբերի ու հասկապետ սահմանափակ կարողություն ունեցող անձանց հետ աշխատանքին: Ոլորտում մասնագիտացված կառույցների հետ համագործակցության շնորհիվ համայնքում կարող են իրականացվել նաեւ միայն մասնակցում են փառասոնի բոլոր միջոցառումներին, այլեւ ակտիվորեն ներգրավված են «Ֆրեսկոյի» կազմակերպական աշխատանքներում:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից Դիվիզան բնակելի շինարարության կառուցման նախագծանախահաշվարկային փաստաթղթերի դասարանային աշխատանքներ իրականացնող կազմակերպություն ընտրելու նպատակով բաց ընթացակարգ կազմակերպելու մասին

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը կազմակերպում է բաց ընթացակարգ՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից Դիվիզան բնակելի շինարարության նախագծանախահաշվարկային փաստաթղթերի դասարանային աշխատանքներ իրականացնող կազմակերպություն ընտրելու համար:

Բաց ընթացակարգին կարող են մասնակցել Հայաստանի Հանրապետության եւ օտարերկրյա իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձինք, որոնք բավարարում են սույն հայտարարությամբ եւ հրավերով սահմանված որակավորման չափանիշներին եւ ունեն գնման թայմանագրով նախատեսված դրամավորումների կատարման համար դիմումները իրավունքով, սեխնիկական եւ ֆինանսական միջոցներ:

Բաց ընթացակարգին մասնակցել ցանկացող անձինք մեք է բավարարեն հետևյալ պահանջներին՝

- Մասնակիցը մեք է ունենա թայմանագրով նախատեսված դրամավորումների կատարման համար հրավերով դիմումները՝
- 1. մասնագիտական գործունեության համադասարանային թայմանագրով նախատեսված գործունեությանը.
- 2. մասնագիտական փորձառություն.
- 3. սեխնիկական միջոցներ.
- 4. ֆինանսական միջոցներ.
- 5. աշխատանքային ռեսուրսներ:

Հայտերն անհրաժեշտ է ներկայացնել թղթային ձևով, Հայաստանի Հանրապետություն կենտրոնական բանկ՝ ֆ. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6 հասցեով:

Հայտերը մեք է ներկայացվեն հայտերն լեզվով:

Մասնակիցները կարող են իրենց հայտերը ներկայացնել մինչեւ 2015թ. օգոստոսի 10-ի ժամը 16:00 Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի ֆ. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6 հասցեով:

Հայտերի բացման նիստը անց է կացվելու ՀՀ կենտրոնական բանկում՝ ֆ. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6 հասցեով, 2015թ. օգոստոսի 10-ի ժամը 16:00:

Մրցույթի արդյունքների անփոփոխան նիստը հրավիրվում է 2015թ. օգոստոսի 13-ին ժամը 16:00: Բաց ընթացակարգում հաղթողը որոշվելու է՝

1. այն մասնակցին ընտրելու միջոցով, որի առաջարկած գնին եւ ոչ գնային չափանիշներին սրված գնահատականների համադասարանային աշխատանքները ամենաբարձրն է:

Մրցույթին մասնակցելու հրավերը հրապարակված է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի ինտերնետային WEB կայքում (www.cba.am): Մրցույթին մասնակցելու հրավերը, ինչպես նաեւ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի Գործերի կառավարչություն, հեռ. 59-28-02,59-28-05 ներքին՝ 18-02, 18-05:

Բաց ընթացակարգին մասնակցելու հրավերի թղթային սարքերակը ստանալու կամ հարցեր դրամավորումները համար, ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ՝ ֆ. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6 հասցեով:

Սույն հայտարարության մեջ նշված բաց ընթացակարգի հետ կապված բողոքները կարող են ներկայացվել գնումների բողոքարկման խորհուրդ՝ Գնումների մասին ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով եւ ժամկետներում:

ՀՀ ԿԲ հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կարիքներն ապահովելու համար շինարարություններ ձեռքբերելու նպատակով կազմակերպություն ընտրելու համար բաց ընթացակարգ կազմակերպելու մասին

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը կազմակերպում է բաց ընթացակարգ՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի կարիքներն ապահովելու նպատակով շինարարություններ(գալարավարագույրներ) ձեռքբերելու նպատակով մասնակարգ կազմակերպություն ընտրելու համար:

Բաց ընթացակարգին կարող են մասնակցել Հայաստանի Հանրապետության եւ օտարերկրյա իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձինք, որոնք բավարարում են սույն հայտարարությամբ եւ հրավերով սահմանված որակավորման չափանիշներին եւ ունեն գնման թայմանագրով նախատեսված դրամավորումների կատարման համար դիմումները իրավունքով, սեխնիկական եւ ֆինանսական միջոցներ:

Բաց ընթացակարգին մասնակցել ցանկացող անձինք մեք է բավարարեն հետևյալ պահանջներին՝

- Մասնակիցը մեք է ունենա թայմանագրով նախատեսված դրամավորումների կատարման համար հրավերով դիմումները՝
- 1. մասնագիտական գործունեության համադասարանային թայմանագրով նախատեսված գործունեությանը.
- 2. մասնագիտական փորձառություն.
- 3. սեխնիկական միջոցներ.
- 4. ֆինանսական միջոցներ.
- 5. աշխատանքային ռեսուրսներ:

Հայտերն անհրաժեշտ է ներկայացնել թղթային ձևով, Հայաստանի Հանրապետություն կենտրոնական բանկ՝ ֆ. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6 հասցեով:

Հայտերը մեք է ներկայացվեն հայտերն լեզվով:

Մասնակիցները կարող են իրենց հայտերը ներկայացնել մինչեւ 2015թ. օգոստոսի 10-ը, ժամը 16:00 Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի ֆ. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6 հասցեով:

Հայտերի բացման նիստը անց է կացվելու ՀՀ կենտրոնական բանկում՝ ֆ. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6 հասցեով, 2015թ. օգոստոսի 10-ը, ժամը 16:00:

Մրցույթի արդյունքների անփոփոխան նիստը հրավիրվում է 2015թ. օգոստոսի 13-ին ժամը 16:00: Բաց ընթացակարգում հաղթողը որոշվելու է՝

1. այն մասնակցին ընտրելու միջոցով, որի առաջարկած գնին եւ ոչ գնային չափանիշներին սրված գնահատականների համադասարանային աշխատանքները ամենաբարձրն է:

Մրցույթին մասնակցելու հրավերը հրապարակված է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի ինտերնետային WEB կայքում (www.cba.am): Մրցույթին մասնակցելու հրավերը, ինչպես նաեւ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի Գործերի կառավարչություն, հեռ. 59-28-02,59-28-05 ներքին՝ 18-02, 18-05:

Բաց ընթացակարգին մասնակցելու հրավերի թղթային սարքերակը ստանալու կամ հարցեր դրամավորումները համար, ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ՝ ֆ. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6 հասցեով:

Սույն հայտարարության մեջ նշված բաց ընթացակարգի հետ կապված բողոքները կարող են ներկայացվել գնումների բողոքարկման խորհուրդ՝ Գնումների մասին ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով եւ ժամկետներում:

ՀՀ ԿԲ հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

Հայտարարություն

Սույնով հայտնում ենք, որ «Թեղուս» փակ բաժնետիրական ընկերությունը (այսուհետ՝ ԸՆ-կերություն) 2015թ. հուլիսի 15-ին, ժամը 18:00-ին ՀՀ Լոռու մարզի Թեղուս գյուղի Մեակույթի սան դահլիճում կազմակերպում է հերթական հանդիպումը Թեղուսի լեռնահարսացուցիչ կոմբինատի Թեղուսի լեռնահարսացուցիչ կոմբինատի Թեղուսի լեռնահարսացուցիչ կոմբինատի հանրապետական եւ դիվիզիոն-մոնիթորինգային հանրապետական հարցերով (այսուհետ՝ Ծրագիր) իրականացման հարցերով (այսուհետ՝ Ծախարհ) հարցերով ներկայացուցիչների (այսուհետ՝ Ծախարհ) հետ: Հանդիպմանը հրավիրվում են մասնակցելու ՀՀ Լոռու մարզի Թեղուս եւ Ընող համայնքների գյուղատնտեսարանների աշխատողներ եւ մասնակցում ու ժամանակավոր ազգաբնակչության այլ ներկայացուցիչներ, ԸՆ-կերության աշխատողներ, հայաստանյան եւ միջազգային բնադաշտային կանաչապատմական հասարակական կազմակերպությունների, բնադաշտային ոլորտի գիտահետազոտական հաստատությունների ներկայացուցիչներ, բնադաշտային մասնագետներ, հասարակական ակտիվիստներ, զանգվածային լրատվության միջոցների, դասնության եւ նշանակության հարցեր:

ԸՆ-կերության իրականացրած բնադաշտային կազմակերպության միջոցառումները 2015թ. առաջին կիսամյակում

ԸՆ-կերության իրականացրած սոցիալական միջոցառումները 2015թ. առաջին կիսամյակում Այլ հարցեր:

ԸՆ-կերության՝ ֆ. Երևան, Խանջյան 19 հասցեով եւ Լոռու մարզի Թեղուս գյուղում գտնվող գրասենյակներում, Լոռու մարզի Ալավերդի ֆալաֆի ֆալաֆադարանում, Թեղուս եւ Ընող գյուղերի գյուղատնտեսարաններում 2015թ. հուլիսի 1-30-ը կրթվեն գրանցամատյաններ, որոնցում Ծախարհները կարող են գրառել մեկնաբանություններ, առաջարկություններ, նկատառումներ եւ այլ հարողագրություններ՝ հանդիպման օրակարգում ներառված հարցերի վերաբերյալ: Օրակարգում ներառված հարցերի վերաբերյալ հարողագրություններ այդ ժամանակահատվածում հնարավոր է ուղարկել նաեւ էլ. փոստով՝ pr@vallax.com հասցեով:

ԸՆ-կերությունն ակնկալում է Ծախարհների ակտիվ եւ կառուցողական մասնակցություն:

Հանդիպման օրակարգում հետևյալ հարցերն են՝

Ծախարհների հետ նախորդ հանդիպմանը բարձրացված հարցերի լուծման ուղղությամբ գործողությունները

ԸՆ-կերության գործունեության սոցիալական եւ առողջադաշտային ազդեցությունների կառավարում